

Regum I

qui erat et qui est et qui venturus est Hic plogus scripturarū q̄ si galatū pncipiū oībus libris q̄s de hebreo vertim⁹ in latīnū puenire p̄t. ut scire valeam⁹ quicq; qd extra vos est inter apocripha eē poneā cū. Iḡe sapia q̄ vulgo salomonis inscribitur et iesu si. q̄ syrach liber. et iudith. et tobias et pastor nō sunt in canone. Oia chabeorū primū libz hebraicū reppi. Secund⁹ grecus ē. qd ex ipa phrasin pbai ri p̄t. Que cū ita se habeat. obsecro te lector ne labore meū res lēxionē estimes antiqz. In tēplo dei offert vnuſqz qd p̄t. Alij aurz et argentū et lapides p̄ciosos alijs byſfū et purpurā et coccū offereit et hya cintū. Nobiscū bñ agit. si obtulerimus pelles et capaz pilos. Et tñ apls p̄tēti biliora nra magis nccia iudicat. Elñ et tota illa tabernaculi pulcritudo et p singulas spēs ecclesie pntis futureqz distinc̄cio pellib⁹ tegit et cilitib⁹ ardoreqz solis et iniuriā imbrā ea q̄ viliora sunt phibēt. Lege ḡ primū samuel et malachim meū. Oie inqz meū. Quicqd ei crebri us veriēdo et emendādo solliciti⁹ et didicim⁹ et tenem⁹: nēm est. Et cū intellexeris qd anteā nesciebas. v̄l interpretē me estimato si grat⁹ es. vel paraphrastez si ingratus quāqz mihi oīno p̄scī nō sim. mutasse me quippiā de hebraica veritate. Certe si incredulus es. lege grecos codices et latinos. et cōfer cū his opusculis q̄ nup emēdauim⁹ et vbiqz discrepare inter se videris: interroga quēlibet hebreorū. cui magis accommodare tebeas fidē. et si nra firmauerit: puto q̄ eum nō estimes pectorē ut in eodē loco inecuz sit diuinari. Sed et vos famulas xp̄i rogo q̄ dñi discumbētis p̄ciosissima fidei myrrha vngitis caput. q̄ nequaqz saluatorē qritis in sepulcro qbz iā ad patrē xp̄s ascedit. ut p latrātes canes q̄ aduersum me rabido ore teſeuīt. et circueūt ciuitatē atqz in eo se dōctos arbitrant. si alijs detrahāt: orationū vestrāz clypeos opponatis. Ego sciēs humilitatē mēa. illi sp̄ s̄nī recordabor. Dixi custodiā vias meas; ut non delinquam in lingua

mea. Posui ori meo custodiā cū p̄sistere peccator aduersum me. Obmutui et humiliatus sum et filii a bonis.

Explicit plogus. Incipit liber Samuelis primus. Capl. I.

Vit Vir Vnus

de ramathaim sophim de monte esfraim. et nomen eius helchana: filius hies-

rolvam filij heliu. filij thau. filij suphef frateus. et habuit duas vrores: nomen vni anna. et nomē secūde senenna. Fueruntqz senene filie: anne aut nō fuerūt liberi. Et ascēdebat vir ille de ciuitate sua statutis dieb⁹ vt adoraret et sacrificaret dño exercituū in sylo. Erat aut ibi duo filij heli. ofni et phinees sacerdotes dñi. Glenit ḡ dies et imolauit helchana tedit qz senente vrozi sue et cūctis filijs ei⁹ et filiab⁹ p̄tes. Anne aut tedit p̄te vna tri stis: qz annā diligebat. Dñs aut cōclus serat vuluā ei⁹. Affligebat qz eā emula eius: et vletemeter agebat. intantū ut ex probzaret q̄ dñs cōclusisset vuluā eius. Siccqz faciebat p singulos annos cū redeunte tpe ascenderet ad templū dñi. et sic puocabat eā. Porro illa flebat: et nō capiebat cibū. Dixit ergo ei helchanavir suus. Anna cur fles et quare nō comedies. et quāobrē affligit cor tuū: Nunqđ nō ego melior tibi suz q̄z tecē filij. Surrexit aut āna postqz comedera et biterat in sylo. Et hely sacerdote sedente super sellā ante postes domus dñi. cū esset anna amaro aio. oravit ad dñm flens lari giter: et rotū rōuit dicens. Dñe exercitū si respiciēs videris afflictōz famule tue et recordatus mei fueris: nec oblit⁹ ancille tue. dederisqz serue tue sexū viris lem: dabo eum dño omnib⁹ diebus vite eius. et nouacula nō ascendet sup caput eius. Factum est autē cum illa multipli caret p̄ces coram domino. ut heli obseruaret os eius. Porro anna loquebatur in corde suo: tantumqz labia eius

incurvant et vos penitus non audiebat.
Estimauit ergo ea heli temulentam: dixit
quod ei. Clique ebria eris. Dicere paulisper
vini quo mades. Respondens anna.
nequaquam inquit domine mihi. Nam mulier infelix
nimis ego sum. vinius et oem quod inebria
re poteris non bibi. sed effudi aias mea in proprie
tate domini. Ne reputes anciliam tuam quasi
vna de filiis belial. quod ex multitudine
 doloris et meroris mei locuta sum usque
in presentia. Tunc heli ait ei. Glade in pa
ce. et deus israel tecum tibi petitione tuam
quoniam rogasti eum. At illa dixit. Utinam in
ueniat ancilla tua gratia in oculis tuis.
Et abiit mulier in viam suam: et comedit
vultusq; illius non sunt ampli i diuersa
mutati. Et surrexerunt mane et adorauerunt
coram domino. reuerteruntur sunt et veneruntur in
domum suam ramatha. Cognovit autem heli
chana annam uxorem suam: et recordatus est
eius dominus. Et factum est post circulum dies
cocepit annam et pepit filium: vocavitq; no
men eius samuel. eo quod a domino postulasset
eum. Discedit autem vir eius helichana et omnes do
muses eius ut imolarent domino hostiam solen
nem et votum suum: et anna non ascendiit. Dixit
enim viro suo. Nonne donec ablactetur
infans et ducatur eum ut appareat ante conspectum
domini: et maneat ibi iugiter. Et
ait ei helichana vir suus. Fac quod bonum
tibi videtur: et mane donec ablactes eum
protegat et impleat dominus verbum suum. Van
fit ergo mulier et lactauit filium suum donec
amoueret eum a lacte. Et adduxit eum se
cum postiblē ablaecauerat in vitulis tri
bus. et tribus modijs farine. et ampho
ra vini. et adduxit eum ad domum domini
in sylo. Puer autem erat adhuc infan
tulus. Et immolauerunt vitulum et obtu
lerunt puerum heli. Et ait anna. Obscro
mi domine: vivat anima tua. Ego sum
illa mulier que sicut coram te hic orans
domini pro puerō isto. Oraui et dedit mi
hi dominus petitionem meam quoniam postulauit eum.
Idcirco et ego comodaui eum domino: cu
cibus diebus quibus fuerit accommodat
domino. Et adorauerunt ibi dominum. Et orauit
anna et ait.

II

vultauit cor meū in domino. et erat
et cassi est cornu meū in deo meo.
Dilatatum est os meū super inimi
cos meos: quod letaria sum in salutari tuo
Non est sanctus: ut est dominus: neque enim est alius
extra te. et non est fortis sicut deus noster.
Nolite multiplicare loquaciam sublimis: glo
riates. Recedat vetera de ore vestro: quod tes
us scientiarum dominus est. et ipsi preparant cogita
tiones. Auctoritas supatus est: et insir
mi accincti sunt rotores. Repleti prius per
panibus se locauerunt: et famelici saturati
sunt. Donec sterilis cepit plurimos: et
quoniam multis habebat filios: infirmata est.
Dominus mortificat et vivificat: deducit ad
inferos et reducit. Dominus pauperem facit et
ditat: humiliat et sublevat. Suscitat de
puluere egenum: et de stercore eleuat pau
perem: ut fedeat cum principiis. et solus glo
rie teneat. Domini enim sunt cardines terre
et posuit super eos orbem. Pedes sanctorum
super seruabit et impium in tenebris cotis
cescent: quod non in fortitudine sua rotas
bitur vir. Dominum formidabunt aduersarii
eius: et super ipsum in celis tonabit. Dominus
iudicabit fines terre. et dabit imperium
regi suo: et sublimabit cornu christi sui.
Et abiit helichana in ramatha in domum
suam. Puer autem erat minister in conspectu
domini ante faciem heli sacerdotis. Porro si
lius heli filius belial nescientes dominum nego
officium sacerdotum ad populum. sed quicunque im
molassent victimam: veniebat puer sacer
dotis dominum coquerent carnes et habebat suis
scindula tridentem in manu sua. et mittebat
eum in lebetem vel in caldariam. aut in olla si
ue in cacabum. et oem quod levabat fuscina
ollebat sacerdos sibi. Sic faciebat unius
uerso israeli venientium in sylo. Etiam autem
adolerent ad ipsi: veniebat puer sacerdotem
et dicebat imolati. Da mihi carnem: et co
quā sacerdoti. Non enim accipiā a te carnem
coctā sed crudā. Dicebatque ille imolans.
Incendat pīnum iuxta morem hodie adeps
et tolle tibi cibum tuum: quod desiderat aia tua.
Qui respondens aiebat ei. Nequaquam. Nunc
enim dabitis: alioquin tollā vi. Erat ergo
peccatum puerorum grande nimis coram domino

Regum I

quia detrahebat homines sacrificio dñi.
Samuel autem ministrabat ante faciem domini puer accinctus ephod lineo. Et tunica quam faciebat ei mater sua quam afferebat statutis diebus ascendens cum viro suo ut imolaret hostiam solennem et rotum suum. Et benedixit heli hechanus et uxori eius. dixitque ei. Reddat tibi dñs semem de muliere hac pro fenore quod promodasti dñi. Et abierunt in locum suum. Visitauit ergo dñs annam et conceperunt tres filios et duas filias. Et magnificatus est puer Samuel apud dñm. Heli autem erat senex valde et audiuit oia quae faciebat filii sui universo israeli: et quod dormiebat cum mulieribus quae obseruabant ad ostium tabernaculi. et dixit eis. Quare facies res huiusmodi quas ego audio res pessimas ab oī polo. Nolite filii mei. Non enim est bona fama quam ego audio. ut transgredi faciat populus dñi. Si peccauerit vir in viru: placari ei per teus. si autem in deum pecauerit vir quod oportet pro eo. Et non audierunt vocem patris sui. quod voluit dñs occidere eos. Puer autem Samuel proficiebat atque crescebat: et placebat tam deo quam hominibus. Venit autem vir dei ad heli et ait ad eum. Hec dicit dñs. Numquid non apte reuelatus sum domui patris tui cum esset in egypto in domo pharaonis. Et elegi eum ex oibus tribubus israel mihi in sacerdotem ut ascenderet ad altare meum et adoleret mihi incensum. et portaret ephod coram me et dedi domui preciis tui oia de sacrificiis filiorum israel. Quare calce abieci sis victimam meam et munera mea quae precepit offerentur in templo: et magis honorassi filios tuos quam me. ut comedenteris summis ois sacrificiis israel populi mei. Propterea ait dñs deo israel. Loquens locutus sum: ut domus tua et domus patris tui ministraret in prospectu meo usque in semipiternum. Num autem dicit dñs. Absit hoc a me. Sed quicunque honorificauerit me glorificabilius eum. qui autem contemnit me erunt ignobiles. Ecce dies veniunt et percidam brachium tuum et brachium domum preciis tui: ut non sit senex in domo tua. Et vide

bis emulum tuum in templo in universis per speris israel: et non erit senex in domo tua oibus diebus. Cleruntur non auferant penitum virum ex te ab altari meo: sed ut deficiant oculi tui. et tabescat aia tua et per magna domus tue morietur cum ad virile etate veniret. Hoc autem erit tibi signum quod venturus est duobus filiis tuis ofni et phinees. In die uno morientur ambo. Et suscitato mihi sacerdotem fidelem qui iuxta cor meum et aiam meam faciet. et edificabo ei domum fidelem: et ambulabit coram christo meo cum cunctis diebus. Futurum est autem ut quicunque remanserit in domo tua: veniet ut ore pro eo. et offerat numen argenteum et tortam panis: dicatur. Dimitte me obsecro ad unam prae sacerdotalem ut comedam buccellam panis.

III

Cler autem samuel ministrabat domino pro coram heli: et sermo domini erat preciosus. In diebus illis non erat visio manifesta. Factum est ergo in die quadraginta heli iacebat in lectulo suo: et oculi eius calcigauerat. nec poterat videre lucernam dei aitque extingueretur. Samuel autem dormiebat in templo domini ubi erat arca dei. Et vocauit dominus samuel. Qui respondens ait. Ecce ego. Et cucurrit ad heli ex diritate. Ecce ego. Vocaisti enim me. Qui dicit. Non vocauisti te fili. Reuertere et dormi. Et abiit et dormiuit. Et adiecit dominus rursus vocare samuel. Eosurgensque samuel abiit ad heli. et dicit. Ecce ego: quod vocasti me. Qui respondit. Non vocauisti te fili mi. Reuertere et dormi. Porro samuel necedens sciebat dominum. nec revelatus fuerat ei proximo domini. Et adiecit dominus. et vocauit adhuc samuel et tertio. Qui osurgens abiit ad heli et ait. Ecce ego: quod vocasti me. Intelleritque heli quod dominus vocaret puerum: et ait ad samuel. Glade et dormi: et si deinceps vocauerit te vices. Loquere domine. quod audit seruus tuus. Abiit ergo samuel et dormiuit in loco suo. Et venit dominus et stetit. et vocauit sicut vocauerat secundo. Samuel sum. Et ait samuel. Loquere domine: quod audit seruus tuus. Et dicit dominus ad samuel. Ecce ego facio verbum in israel. quod quicunque

audierit: tinnient ambe aures eius. In die illa suscitato aduersus heli oia q̄ locutus sum sup domū eius. Incipiā et cōplete. Predixi ei ei q̄ iudicatur? essem domū eius in eternū ppter iniquitatē eo q̄ nouerat indigne agere filios suos et nō coripuerit eos. Idcirco iurauit dominus heli q̄ nō exciperet iniqtas domus ei⁹ victimis et munerib⁹ vsc⁹ in eternū. Dormiuit autē samuel vsc⁹ mane aperuitq̄ ostia domus dñi. Et samuel timebat indicare visionē heli. Elocavit ḡ heli samuelē et dixit. Samuel fili mi. Qui respondēs ait. Presto sum. Et interrogauit eū. Quis es? sermo quē locut⁹ est dominus ad te? Oro te ne celaueris me. Hec faciat tibi deus et hec addat si abscondēris a me sermonē ex omnib⁹ verbis que dicta sunt tibi. Indicauit itaq̄ ei samuel vniuersos sermones: ⁊ nō abscondit ab eo. Et illerūndit. Dñs est. Qd̄ bonū est in oculis suis: faciat. Creuit autem samuel: et dñs erat cū eo. et nō cecidit ex omnibus verbis eius in terram. Et cognouit vniuersus israel a dñs vsc⁹ bersabee. q̄ fidelis samuel. prophetā esset dñi. Et addidit dñs ut appareret in sylo quoniā reuelatus fuerat domin⁹ samue li in sylo iuxta verbu⁹ dñi. Et euenit sermo samuelis vniuerso israeli.

III
T factū est in dieb⁹ illis. cōuenientē philiſtīm i pugnā. Egressus est nanḡ israel obuiā philiſtīm in pliū: et castramētatus est iuxta lapidē adiutori⁹. Porro philiſtīm veniunt in affec. et instruxerūt aciē cōtra israel. Initio autē certamine terga vertit israel philiſteis: et cesa sunt in illo certamine p̄ agros q̄si quattuor milia viroꝝ. Et reuersus est ppls ad castra. Dixerūtq̄ maiores natu⁹ de isrl. Quare p̄cussit nos dñs hodie corā philiſtīm. Afferamus ad nos de sylo arcā sedis dñi. et veniat in mediū nostri vt salvet nos de manu inimicor⁹ nostrorum. Oisit ergo populus in sylo et tulerunt inde arcā federis domini exercituum sedentis sup cherubin. Erātq̄ duo filii

helicum arca federis dñi osni ⁊ phinees. Cūq̄ venisset arca federis dñi in castra wacheratus est ois israel clamore grandi et personuit terra. Et audierūt philiſtīm vocem clamoris: dixerūtq̄. Quā nā est hec vox clamoris magni in castris hebreeorum. Et cognouerunt q̄ arca domini venisset in castra. Timuerūtq̄ philiſtīm dicentes. Venit deus in castra. Et ingemuerūt dicentes. Cle nobis. Nō enī fuit tāta exultatio heri et nudiūstercius. Cle nobis. Quis nos saluabit de manu deorū sublimiū istorū. Hi sunt dñi qui p̄cusserūt egyptū omni plaga in deserto. Cōfortamini et estote viri philiſtīm ne seruatis hebreeis sicut illi servierint nobis. Cōfortamini et bellate. Pugnauerūt ergo philiſtīm: et cesus est israel et fugit vnuſq̄sc⁹ in tabernaculū suū. Et facta ē plaga magna nimis. ⁊ ceciderūt de israel triginta milia pedis tum. et arca dei capta est. Duo q̄z fili⁹ heli mortui sunt osni et phinees. Lurrēs autē vir de beniamen ex acie venit in sylo in die illa: scissa veste et cōspersis puluis re caput. Cūq̄ ille venisset: heli sedebat sup sellā p̄tra viā expectans. Erat autē cor eius pauēs p̄ arca dñi. Vir autē ille postq̄ ingressus est nunciauit orbi ⁊ volumnauit ois ciuitas. Et audiuit heli sonitum clamoris: dixerūtq̄. Quis est hic sonitus tumultus huius? At ille festinauit et venit. et nunciavit heli. Heli autē erat nonaginta et octo annos. et oculi eius caligauerant et videre nō poterat. Et dixit ad heli. Ego sum qui venire p̄lio: et ego qui de acie fugi hodie. Cui ille ait. Quid actū est fili mi. Respondens autē ille q̄ nunciabat: fugit inq̄t israel coram philiſtīm: et ruina magna facta est in polo. Insup̄t duo fili⁹ tui mortui sūt osni ⁊ phinees: et arca dei capta est. Cūq̄ ille nosasset arcā dei. cecidit de sella retrosum iuxta ostiū et fractis ceruicib⁹ mortuus est. Sener enī erat vir ⁊ gran deuus: ⁊ ip̄e iudicauit israel quadraginta annis. Murus autem eius vrox phinees: pregnās erat vicinaq̄ partui. Et

Regum I

audito nuncio q̄ capta esset arca dei: et mortuus esset sacer suus et vir suus: incurvauit se et peperit. Irruerant enim in eam dolores subiti. In ipso autem momento mortis eius dixerunt ei qui stabant circa eam. Ne timeas: quia filii peristi. Que nō tñndit eis neq; animaduertit. Et vocavit puerū icalvth dicens Translata est gloria dñi te isrl: qz capta ē arca dei. Et pro saceroto suo et pro viro suo ait. Translata est gloria ab isrl: eo q̄ capta esset arca dei.

V

Hilistijm autem tulerunt arcā dei et asportauerunt eā a lapide adiutorij i acotū. Tuleruntq; philistijm arcā dei. et intulerunt eā in templū dagō et statuerunt eā iuxta dagon. Cūq; surrexisserunt diluculo acotij altera die ecce dagon iacebat. pnius in terra ante arcā dñi. Et tulerunt dagon: et restituerunt eū in locum suū. Rursumq; mane die altera cōsurgentes inuenierunt dagon iacente sup facie suā in terra corā arca dñi. Caput autem dagon et due palme manus eī abscise erat sup limē: porto dago solus trūcus remāserat in loco suo. Propter hāc causam nō calcant sacerdotes dagon: et oēs qui ingrediunt templū eius sup limen dagon in acoto vscq; in hodiernum dī. Aggrauata est autem manus dñi super acotios: et demolitus est eos. Et p̄cussit in secretiori pte natū acotū et fines ei. Et ebullierunt ville et agri in medio regionis illius. et nati sunt mures: et facta est cōfusio mortis magne in ciuitate. Cidentes autem viri acotij huiuscmodi plagam dixerunt. Nō maneat arca dei israel apud nos: qm̄ dura est manus eius sup nos et sup dago deū nostrū. Et mittētes cōgregauerunt oēs satrapas philistinorū ad se: et dixerunt. Quid faciemus de arca dei isrl? Rñderuntq; gethei. Circūducaſ arca dei isrl. Et circumdixerunt arcā dei israel. Illis autem circūducentib; eā: fiebat manus dñi dei p̄ singulas ciuitates infestationis magne nimis. et p̄cutiebat viros vniuersitatis vrb a p̄uo vscq; ad maiorem. et cōputrescebant p̄minētes extas-

les eoz. Inierūtq; gethei cōsiliū et fecerunt fibi sedes pelliceas. Misserunt ergo arcā dñi in accharon. Cūq; venissat arca dñi dei in accharon: exclamauerūt accharonite dicentes. Adduxerūt ad nos arcā dei israel ut interficiat nos et populū nostrum. Misserūt itaq; et cōgregauerunt omnes satrapas philistinor. Qui direxerunt. Dimittite arcā dei israel: et reuertatur in locū suū. ut nō interficiat nos cū populo nostro. Siebat enī paucor mortis in singulis vrbibus et grauissima valde manus dñi dei. Cliri qz qui mortui nō fuerant p̄cutiebanſ in secretiori pte natū: et ascēdebat v lulatus vniuersius: qz ciuitatis in celū.

VI

Clit ergo arca dñi in regiōe philistinorū septē mensib;. Et post hoc vocauerunt philistijm sacerdotes et diuinos dicentes. Quid faciemus de arca dei? Indicate nobis: quō remittamus eam in locū suum. Qui dixerūt. Si remittitis arcā dei israel: nolite dimittere eam vacuam: sed quod debetis ei reddite p̄ peccato: et tunc curabimini. et scietis quare nō recedat manus eius a vobis. Qui dixerūt. Quid est quod p̄ delicto reddere debeamus ei? Responde runtq; illi. Juxta numerū p̄uinciarum philistinorū quinq; annos aureos facietis et quīq; mures aureos: qz plaga una fuit omnibus vobis et satrapis vestris: facietisq; similitudines annorum vestrorū: et si militidines muriū qui demoliti sunt terram. et dabitis deo israel glorias: si forte releuet mamum suā a vobis et a dīs vestris et a terra vta. Quare grauatis cora vestra: sicut aggrauauit egypt: et pharao cor suum. Nōne postq; percussus est: tunc dimisit eos et abierunt. Nunc ergo arripite et facite plaustrum nouum vnu. et duas vaccas fetas quibus non est impositum iugum iungite in plaustro: et recludite vitulos earum domi. Colletisq; arcā domini: et ponetis in plaustro: et vasa aurea que eroluistis ei pro delicto ponetis in capsellam ad latus eius: et dimittite eam ut vadat: et aspiciatis. Et

o iii

siquidem per viam finium suorum ascēderit ḥtra bethsames ip̄e fecit nobis hoc malū grāde. fināt minime. sciem? qz ne quaq̄ man? eius tetigit nos: sed casu ac cedit. Fecerūt ergo illi hoc mō: et tollētes duas vaccas q̄ lactabāt vitulos iunxerūt ad plaustrū: vitulosq; earū cōcluserunt domi. Et posuerūt arcā dei sup̄ plaustrū et capsellā q̄ habebat mures aureos et si militudinē anoy. Ibat aut̄ in directum vacce p̄viā q̄ dicit bethsames. et itinere vno gradieban̄ p̄gentes et mugientes. et nō declinabāt neq; ad tētrā neq; ad fini strā. Sed et satrapē philistīm sequeban̄ turv̄q; ad terminos bethsames. Porro bethsamite metebāt triticuz in valle. Et eleuantes oculos viderūt arcā et gauisi sunt cū vidissent. Et plaustrum venit in agrū iosue bethsamite: et stetit ibi. Erat aut̄ ibi lapis magnus. Et cōciderunt ligna plaustrī: vaccasq; imposuerūt sup̄ ea holocaustū dñi. Leuite autē deposuerūt arcā dei: et capsellam que erat iuxta eam in qua erāt yasa aurea: et posuerunt sup̄ lapidē grandē. Tiri aut̄ bethsamite obtulerūt holocausta: et imolauerūt victimas in die illa dñi. Et quinq; satrapē philistinor̄ viderūt et reuersi sūt in accaron in die illa. H̄i sunt aut̄ ani aurei q̄s reddiderūt philistīm p̄ delicto domino. Agotus vnu. gaça vnu. aschalon vnu: geth vnu. accharō vnum: et mures au reos s̄m numerū vrbū philistīm quicq; p̄uinciarū: ab urbe murata vsc̄ ad villaz q̄ erat absq; muro: et vsc̄ ad abel magnū sup̄ quē posuerūt arcā dñi que erat vsc̄ in illa die in agro iosue bethsamitis. Per cūsſit aut̄ dñs de viris bethsamitibus eo q̄ vidissent arcā dñi. et p̄cūsſit de populo septuagita viros et quiq; gita milia pleb̄ Luritq; populū: eo q̄ dñs p̄cūsſisset pleb̄ tem plaga magna. Et dixerūt viri beth samite. Quis voterit stare in ſpectu domini dei sancti hui? Et ad quē ascendet a nobis? Oferuntq; nūcios ad hitato res cariathiarim dicentes. Redurerunt philistīm arcā domini. descendite et reducite eam ad vos.

VII

Enerūt ergo viri cariathiarim et redurerūt arcā dñi: et intule, runt eā in domū aminadab̄ i gaba. Eleaçarū aut̄ filiū eius sanctificaue runt vt custodiret arcā dñi. Et factū est: ex qua die mansit arca dñi in cariathia: rim: multiplicati sunt dies. Erat q̄ppe iam annus vicesimus. Et requieuit omnis domus israel post dominum. Ait autē samuel ad vniuersam domuz israel dicens. Si in toto corde vestro reuerti mini ad dominum: auferte deos alienos de medio vestri baalim et astaroth. et p̄ parate corda vestra domino et seruete ei soli: et eruet vos de manu philistīm. Ab stulerunt ergo filii israel baalim et astaroth: et seruierūt domino soli. Dicit aut̄ tem samuel. Cōgregate vniuersum isrl in masphat vt orem p̄ vobis dominū: et cōuenierunt in masphat. Hauseruntq; aquā et effuderūt in cōspectu domini: et ieunauerunt in die illa atq; dixerūt. Tibi peccauimus domine. Judicauitq; Samuel filios israel in masphat. Et audierunt philistīm q̄ cōgregati esent filii israel i masphat et ascenderūt satrapē philistinorum ad israel. Quod cū audissent filii israel: timuerunt a facie philistinorū. Dixerūtq; ad samuelē. Ne cesses p̄ nob clamare ad dominū deū nostrū vt saluet nos de manu philistinor̄. Tulit autē samuel agnum lactente vnu. et obtulit illum holocaustū integrū domino. Et clamauit samuel ad dñm p̄ israel et exaudiuit eum dominus. Factū est autē cum samuel offerret holocaustū domino. philistīm iniere p̄lrium contra israel. Intonuit autem dominus fragore magno in die illa super philistīm: Et erreruit eos et celi sunt a filiis israel. Egressiq; filii israel de masphat persecuti sunt philistīos. et p̄cūſſerūt eos vsc̄ ad locuz qui erat subter bethchar. Tulit autē samuel lapidem vnum: et posuit eum inter masphat et inter sen. et vocauit nomē loci ilius. lapis adiutorij. Dicitq;. Hucusque auriliait̄ est nobis dñs. Et humiliati sūt philistīm. nec apposuerūt ultra vt venis

Regum I

ret in terminos israel. Facta est itaque manus domini super philisteos cunctis diebus familiis et redditus sacerdotibus quos tulerat philistim ab israel israeli. ab accharon usque geth et terminos suos. Liberavitque israel de manu philistinorum eratque pax inter israel et ammorenum. Judicabatque samuel israel cunctis diebus vite iudee. et ibat per singulos annos circumvici bethelem et galgala et masphat et iudicabat israel in supradictis locis. Reuertebasque in ramatha: ibi enim erat domus eius: et ibi iudicabat israel. Edificauit etiam ibi altare domino.

VIII

Actum est autem cum senuisset samuel filius posuit filios suos iudices in israel. Fuitque nomine filii eius pri mogeniti iacob. et nomine secundi abia iudicium in beraabee. Et non ambulauerunt filii illius in vijs eius. sed declinauerunt post avariciam: accepteruntque munera et peruerterunt iudicium. Congregati igitur iudei maiores natu israel venerunt ad samuelem in ramatha: direruntque ei. Ecce tu servisti et filii tui non non ambulauit in vijs tuis. Constitue nobis regem ut iudicet nos sicut et vniuersitate habet nationes. Displacuitque sermo in oculis samuelis eo quod dixissent da nobis regem ut iudicet nos. Et orauit samuel ad dominum. Dixit autem dominus ad samuel. Audi vocem populi in omnibus que loquuntur tibi. Non enim te abiecerunt sed me ne regnum super eos. Juxta igitur opa sua que fecerunt a die qua eduxi eos de egypto usque ad diem hanc. sicut te reliquerunt me et seruierunt deus alienis: sic faciunt etiam tibi. Nunc ergo roce eorum audi. Cleruntur cõtestare eos: et predicent eis ius regis qui regnatur est super eos. Dixit itaque samuel omnia verba domini ad populum qui petierat a se regem: et ait. Hoc erit ius regis qui imperaturus est vobis. Filios vestros tollet et ponet in curribus suis: facietque sibi equites et percursores quod dirigant suarum et constituet sibi tribunos et centuriones: et aratores agros suorum et messores segetum. et fabros armos et currum suos. Filiasque vestras faciet sibi vnguentarias et focarias et panificas.

Agrosque vestros et vineas et oliueta optima tolleret: et dabit servis suis. Sed et segetes vias et vinearum redditus ad decimabit: et det eunuchis et famulis suis. Servos etiam vestros et ancillas et iuuenes optimos et asinos auferet et ponet in ope suo. Huiusqueque vero addecimabit: vosque eritis ei servi. Et clamabat in die illa a facie regis vestri que elegistis vobis. et non exaudiet vox domini in die illa. quod petistis vobis regem. Noluit autem populus audire vocem samuelis sed dixerunt. Nequaquam. Rex enim erit super nos et erimus nos quod sicut oes getes: et iudicabit nos rex noster. Ecce ergo dicit ante nos et pugnabit bella nostra per nos. Ecce audiuit samuel omnia verba populi: et locutus est ea in auribus domini. Dixit autem dominus ad samuel. Audi vocem eorum et constitue super eos regem. Et ait samuel ad viros iudei. Cladat vobisque in ciuitatem suam.

IX

Erat vir de beniamen nomine cis filius abiel. filius leor. filius bechor filius lareth. filius aphia. filius viri gemini fortis rollore. Ecerat et filius ro cabulo saul. electus et bonus: et non erat vir de filiis israel melior illo. Ab humero et sursum eminebat super omnem populum. Perierat autem asinus cis peris saul. Et dixit cis ad saul filium suum. Tolle tecum vnum de pueris: et plurimos vade et quare asinas. Qui cum transiissent per montem esraelem et per terram salisa et non inveniissent. transferunt etiam per terram salim et non erat: sed et per terram gemini: et minime reppererunt. Cum autem venissent in terram superibz dixit saul ad puerum quem erat cum eo. Geni et reuertamur: ne forte dimiserit pater meus asinas et sollicitus sit per nos. Qui ait ei. Ecce vir dei est in ciuitate hac. vir nobilis: omne quod loquitur sine ambiguitate venit. Nunc ergo eamus illuc: si forte indicet nobis de via nostra propter quam venimus. Dicitque saul ad puerum suum. Ecce ibimus. Quid feremus ad virum dei. Nam defecit in fistulis nostris. et portulanum non habemus ut temus hoc tei: nec quicunque aliud

Rursum puer r̄ndit sauli et ait. Ecce in
uentia est in manu mea q̄rta psalteris
argēti: demus hōi dērūt indicet nobis vi
am nostrā. Olim in israel sic loquebat
vnusq; vadēs cōsulere dēū. Glenite
et eamus ad videntē. Qui enī p̄pheta
dicit hodie: vocabat olim vidēs. Et dicit
saul ad puerū suū. Optimus sermo tu?
Gleni eamus. Et ierunt in ciuitatē in q̄
erat vir dei. Cūq; ascenderēt clivum ci
uitatis: inuenierūt puellas egredientes
ad hauriendā aquā et dixerūt eis. Num
hic est vidēs? Que videntes dixerūt il
lis. Hic est. Ecce ante te. Festina nunc
Hodie enī venit in ciuitatē: quia sacri
cium est hodie p̄pli in excelsō. Ingrediē
tes vrbem statim inuenietis eū ante q̄
ascendat excelsū ad vescendū. Neq; enī
comesurū est p̄pls donec illexeriat: qz
ip̄e bñdicet hostie et deinceps comedent
qui vocati sunt. Nūc ergo ascendite: qz
hodie reperietis eū. Et ascendēt in ci
uitatē. Cūq; ambularēt in medio vrbis
apparuit samuel egredies obuiā eis ut
ascenderet in excelsō. Dñs autē reue
lauerat auriculā samuelis aīronā dīē q̄
veniret saul dicēs. hac p̄a hora q̄ nūc est
cras mittā virū ad te de terra beniamin
et vnges eū duce sup p̄plm meū israel.
Et saluabit p̄plm meu de manu philisti
norū: qz resp̄xi p̄plm meu. Glenit enim
clamor eoz ad me. Cūq; asperisset samu
el saul dñs dixit ei. Ecce vir quē dixerā
tibi. Iste dñabit p̄plō meo. Accessit autē
saul ad samuelē in medio porte: et ait.
Indica oīo mihi. vbi est domus vident
ies? Et r̄ndit samuel sauli dicens. Ego
sum videntes. Ascēde ante me in excelsō
ut comedas meū hodie: et dimittaz te
mane. et oīa q̄ sunt in corde tuo indica
bo tibi. Et de afinis q̄s nudiuscens p̄
didistiq; he sollicitus sis. qz inuenēte sunt. Et
cuius erūt optima queq; israel: nōne ti
bi et oī domui p̄tis tui? R̄ndens autem
saul ait. Nunquid nō filius gemini ego
sum de minima tribu israel. et cognatio
mea nouissima inter oēs familias de tri
bu beniamin. Quare ḡ locutus es mihi

sermonē istum. Assumēs itaq; samuel
saule et puerū ei? introduxit eos in tri
cliuū: et dedit eis locū i capite eoꝝ q̄ fue
rat invitati. Erāt enī q̄si triginta viri.
Dixitq; samuel coco. Da p̄tē quā dedi ti
bi: et p̄cepi ut reponeres leorū apud
te. Leuavit autē coē armū et posuit ante
saul. Duxitq; samuel. Ecce qđ remansic
pone an te et comedē. qz de industria ser
uatū ē tibi qñ p̄plm vocau. Et comedē
saul cū samuele in die illa. Et descendē
rūt de excelsō in oppidū. Et locū est cū
saule in solario: straxitq; saul in solario
et dormiuit. Cūq; mane surrexissent et
ia dies lucesceret. vocauit samuel saulē
in solario dicens. Surge ut dimittam
te. Et surrexit saul. Egressi sunt ambo:
ip̄e videlicet et samuel. Cūq; descendē
rent in extrema parte ciuitatis: samuel
dixit ad saul. Dic puerō ut ascendat nos
et trāseat. Tu autē subsiste paulisper ut
indicē tibi verbū dñi.

X

Ulit autē samuel lenticulā olei
et effudit sup caput ei. et de oscu
latus est eū et ait. Ecce vnxit te
dñs sup hereditatē suā in p̄ncipem et li
berabis p̄plm suū de manib; inimicorū
eius q̄ in circūitu eius sunt. Et hoc tibi
signū: qz vnxit te dñs in p̄ncipē. Cū
q; abieris hodie a me: inuenies duos vi
ros iuxta sepulcrū rachel in finib; benia
min in meridie: dicetq; tibi. Inuēte sūc
asine ad quos ieras p̄quirēdas et inter
missis pater tuus asinis sollicitus est p
robis: et dicit. Quid faciā te filio meo.
Cūq; abieris inde et ultra transieris et
veneris ad querū thalorū. inuenient te
tres viri ascendētes ad dēū in bethel. v
nus portās tres lodos. et ali? tres tor
tas panis. et aliis portās lagenā vini.
Cūq; te salutauerint dabunt tibi duos
panes: et accipies de manu eoz. Post
hoc venias in collē dñi vbi est statio phi
listinorū. Et cū ingressus fueris ibi vrbē
obuiū habebis gregē p̄plexarū tescen
dentiū de excelsō. et ante eos psalteriū
et tympanū et tibiā et cytharā: ipsoꝝ p
phetantes. et insiliet in te spiritus dñi.

et prophetabis cum eis: et mutaberis in
viru aliū. Quā ergo euenerint signa hec
oīa tibi: fac quecumq; inuenierit manū tua
qz dñs tecū est. Et te cedes an me i gal
gala. Ego quippe descendā ad te vt offe
ras oblationē: et imoles victimas paci
ficas. Septē diebū expectabis donec ve
niam ad te: et ostendā tibi q̄ facias. Ita
qz cū auertisset humerū suū vt abiret a
samuele immutauit ei deus cor aliud: et
venerunt oīa signa hec in die illa. Glene
rūtq; ad predictū collē: et ecce cune p/
phetaū obuius ei. Et insiluit sup eum
spūs dñi. et pplexauit in medio eoz. Cli
dentes aut̄ oīes qui nouerāt eū heri et nu
diustercius q̄ effet cū pplexis et pplexa
rer: dixerūt ad invicē. Que nā res acci
dit filio cīs. Num et saul inter pplexas.
Rūditq; aliis ad alterū dicēs. Et q̄s p̄
eins. Propterea versum est in puerbiū
Nū ei saul inter pplexas. Cessauit autē
pplexare: et venit ad excelsū. Rūditq;
patrius saul ad eū et ad puerū ei. Quo
abīs. Qui rūderūt. Querere asinas
Quas cū nō repperissimus: venim⁹ ad
samuelē. Et dixit ei patrius suus. In
dica mihi qd̄ dixerit tibi samuel. Et ait
saul ad patrius suū. Indicauit nobis qz
inuete essent asine. De sermone aut̄ re
gni nō indicauit ei quē locutus fuerat
ei samuel. Et quoauit samuel pplm ad
dñm in masphat: et ait ad filios israel.
Hec dicit dñs deus israel. Ego eduxi is
rael de egypto. et erui vos de manu egypti
et de manu oīm regū q̄ affligebat
vos. Elos aut̄ hodie piecistis dñm deuz
restrū q̄ solus saluauit vos de vniuersis
malis et tribulationib⁹ v̄tis: et dixistis
Nequac̄. sed regē p̄stitue sup nos. Nūc
ergo state corā dñō p̄ trib⁹ v̄tas et p̄ fa
milias. Et applicuit samuel oīes tribus
israel et cecidit sor⁹ sup tribū beniamin.
Et applicuit tribū beniamin: et gnatōes
eius. et cecidit sup cognitionē methri
et puenit v̄sq; ad saul filiū cīs. Quesie
rūt ergo eū: et nō est inuenit illuc. Et co
suluerūt post hec dñm v̄tq; nā venturus
esset illuc. Rūditq; dñs. Ecce abscondit⁹

est domi. Cucurrerūt itaq; et talerunt
eū inde. stetitq; i medio pp̄lī et altior fui
ic vniuerso pp̄lo ab humero et sursum. Et
ait samuel ad oīem populū. Certe vide. q̄
quē elegit dñs: qm̄ nō sit similis illi in
oī populo. Et clamauit oīs popul⁹ et air.
Eliuat rex. Locut⁹ est aut̄ samuel ad po
pulū legē regni. et scripsit in libro et repo
luit cora dño. Et dimisit samuel oīes po
pulū: singulos in domū suā. Et etiā cū
eōs exercitus: quoq; etigerat deus cor
da. Filii vero belial dixerūt. Nū saluare
nos poterit iste. Et despererūt eū et nō
attulerūt ei munera. Ille enī dissimu
labat se audire.

XI

Et factum est q̄si post mensem
ascēdit naas ammonites. et pu
gnare cepit aduersum iabes ga
laad. dixerūtq; oīes viri iabes ad naas.
Habeto nos federatos et teruiem⁹ tibi.
Et rūdit ad eos naas ammonites. In
hoc feria vobiscū fedus vi crūa oīm v̄
strū oculos tertros. ponac̄ vos obpro
briū i vniuerso israel. Et dixerūt ad eū
seniores iabes. Cōcede nobis septē dies
vt mutam⁹ nūcios ad vniuersos termi
nos israel. et si nō fuerit q̄ defendat nos
egrediemur ad te. Glenerunt ergo num
cij in gabaa saulis: et locuti sunt verba
hec audiēte populo. Eliuant oīs popu
lus vocē suā: et fleuit. Et ecce saul venie
bat sequens lutes de agro et ait. Quid
habet populus q̄ plorat. Et narrauerunt
ei verba viroz iabes. Et insiluit spiritus
dñi in saul cū audisset hec verba. et irat⁹
est furor eius nimis. Et assumēs vtrū
q; bouē cōcidit in frusta. misitq; in oīes
terminos israel p̄ manu nūcios dicēs
Quicūq; nō exierit et secut⁹ fuerit saul
et samuel: sic fiet lob⁹ eius. Inuasit ers
go timor dñi pp̄lī et egressi sunt quasi
vir vnu⁹: et recēsunt eos in beçeth. Fue
rūtq; filioz isrl trecēta milia. viroz autē
iuda triginta milia. Et dixerūt nūcios
qui venerāt. Hic dicetis v̄tis qui sunt
in iabes galaad. Cras erit vobis salus
cū incaluerit sol. Glenerunt ergo nūcij

et nunciauerūt viris iabes. Qui letati sunt et dixerūt. Mane exhibimus ad vos et facietis nobis oē qđ placuerit vobis. Et factū est cū dies cratīn' venisset cōstituit saul p̄lm̄ in tres p̄es. Et ingressus est media castra i vigilia matutina et p̄cussit ammon vscqz dū incalesceret dies. Reliq̄ aut̄ disp̄l̄ iunt ita vt nō relinquerent ex eis duo p̄ter. Et ait p̄ls ad samuelē. Quis est iute qui dixit: saul nō regnabit iup nos? Date viros et interficiemus eos. Et ait saul. Nō occider quisq; in die hac: qz hodie fecit dominus salute in israel. Dicit aut̄ samuel ad populū. Clenite et eam? in galgala et inuenim? ibi regnū. Et prexit ois p̄ls i galgala et fecerit ibi regē saul corā dño i galgala. Et imolauerit ibi victimas pacificas corā dño. Et letatus est ibi saul et cūcti viri israel nimis.

XII

Dicit aut̄ samuel ad vniuersum israel. Ecce audiui vocē vestrā iuxta oia q locuti estis ad me et cōstitui sup ros regē. Et nūc rex gradis ante vos. Ego aut̄ senui et incanui. Porro filii mei robiscū sunt. Itaqz cōuersatus corā vobis ab adolescentia mea vscqz ad hāc diē ecce p̄sto sum. Loquimini de me corā dño et corā xp̄o eius utrū bouē cuiusq; tulerim aut a finū. si quenq; calumnatus sum: si oppressi aliquę. si de manu cuiusq; munus accepi. et p̄ennā illud hodie restituāq; vobis. Et dixerūt Nō es calumniat? nos: neq; oppressisti neq; tulisti de manu alicuius quippiam. Dicitq; ad eos. Testis est dñs aduersuz ros et testis christus eius in die hac. qz non inuenieritis in manu mea quippiā. Et dixerūt. Testis. Et ait samuel ad populū. Dñs qui fecit moisen et aaron et eduxit patres n̄os de terra egyp̄ti adeſt. Nūc ergo state vt iudicium cōtendam aduersum ros corā dño. de omnib⁹ misericordiis domini quas fecit dñs vobiscum et cū patribus vestris quo iacob ingressus est in egyp̄tū. et clamauerūt patres vestri ad dñm. et misit dñs moisen et aaron et eduxit patres vestros de egyp̄tū.

pto: et collocauit eos in loco hoc. Qui obliti sunt dñi tei sui. et tradidit eos in manus syare magistri militie asor. et in manu ph̄ilistinor̄: et in manu regis mo ab et pugnauerūt aduersuz eos. Postea aut̄ clamauerunt ad dñm et dixerunt. Peccauimus: qz tereliquimus dñm et Jeruiuimus baalim et altaroth. Nūc ergo erue nos de manu inimicor̄ nostror̄ et seruiem⁹ tibi. Et misit dñs ierobal et badā et barach et iep̄te et samuel. et eruit ros de manu inimicor̄ vestror̄ per circumitū. et habitastis cōfidenter. Cidentes aut̄ q naas rex filior̄ ammonis adueriuiz ros dixistis mihi. nequa q sed rex impabit nobis cū dñs deus v̄ regnaret in vobis. Nūc ergo p̄sto est rex vester quē elegistis et petistis. Ecce dedit vobis dñs regē. Si timueritis dñm et seruieritis ei: et audieritis vocē eius. et nō exasperaueritis os dñi: eritis et ros: erit rex q imperat vobis sequentes dñm deū vestrū. Si aut̄ nō audieritis vocem dñi. sed exasperaueritis sermones eius et man⁹ dñi sup ros et sup p̄es vestros. Sed et nūc state et videte re istā grandē quā facturus est dñs in cōspectu vestro. Nūqd nō messis tritici est hodie. In hoc dñm et dabit voces et pluias: et scietis et videbitis q grade malū feceritis vobis in cōspectu dñi p̄tētes sup ros regē. Et clamauit samuel ad dñm et dedit dñs voces et pluias in illa vie. Et timuit ois p̄ls nimis dñm et semel. et dixit vniuersus p̄ls ad samuelē. Ora p̄ seruis tuis ad dñm deū tuūt nō moriamur. Addidimus eni vniuersis peccatis n̄is malū vt peterem⁹ nobis regē. Dicit aut̄ samuel ad p̄lm̄. Nō lice timere. Glos fecistis vniuersuz malū hoc. Cleruntū nolite recedere a tergo dñi: sed seruite dñm in omni corde v̄to. et nolite declinare post vanā q nō p̄derunt vobis neq; eruēt ros: qz vanā sūt et nō derelinquet dñs p̄lm̄ suū ppter nomē suū magnum: quia iuravit dominus facere ros sibi populū. Absit aut̄ a me hoc peccatum in domino vt cessem

Regum I

orare proibis. et docelvros viā lvnā et rectā. Igī timete dñm: et seruite ei in vereitate et ex toto corde vfo. Clidistis enī magnifica q̄ i rob gesserit dñs. Qd si pse ueraueritis in malitia: et vos et rex vester pariter peribitis.

XIII

Illiū vnius anni erat saul cuz f regnare cepisset: duobi aut̄ annis regnauit sup isrl. Et elegit sibi saul tria milia de israel. Et erat cum saul duo milia in machmas et in monte bethel: mille aut̄ cū ionatha in gabaa beniamin. Horro ceter p̄plm remisit vntū quēq̄ in tabnacula sua. Et pcussit ionathas stationē philistinor̄ q̄ erat i gabaa. qd cum audissent philistinū saul cecinit buccina in omni terra dicēs. Audiāt hebrei. Et vniuersus israel audiuit huiuscē modi famā: pcussit saul stationē philistinorum. Et erexit se israel aduersus philistinū. Clamauit ergo p̄pls post saul i gal gala. et philistinū cōgregati sunt ad preliandum cōtra israel. triginta milia curruim: et sex milia equitū. et reliquū vulgus sic arena q̄ est in litorē maris pluria. Et ascendētes castrametati sunt in machmas ad orientē bethauē. Qd cū vidissēt viri israel se in arto positos (afflictus enī erat populus) absconderūt se in spelūcis et in abditis: in petris q̄c̄ et in antris et in cisternis. Hebrei aut̄ transferūt iordanem: in terrā gad et galaad. Cūq̄ adhuc esset saul in galgalā vniuersus populus p̄territ̄ est qui sequebas eū. Et expectauit septē dieb̄ iurta placitū samuelis. et nō venit samuel in galgalā. Vila, p̄sūc̄ est p̄pls ab eo. Ait ergo saul. Afferte mihi holocaustū et pacifica. Et obtulit holocaustū. Cūq̄ p̄plesset offerēt holocaustū: ecce samuel veniebat. Et egressus est saul obuiā ei ut salutaret eū. Loscutusq̄ est ad eum samuel. Quid fecisti Rūdit saul. Quia vidi q̄ p̄pls dilabereſ a me: et tu nō veneras iurta placitos di es. Horro philistinū cōgregati fuerāt in machmas: diri. Nunc descendent philistinū ad me in galgalā: et faciez dñi non placavi. Necessest cōpulsus obtuli ho-

locaustum dño. Dixitq̄ samuel ad saul. Stulte egisti nec custodisti mādata dñi dei tui que p̄cepi tibi. Qd si nō fecisses: iam nūc p̄parasset dñs regnū tuū super israel in sempiternū. Sed nequaq̄ regnū tuū vltra cōsurget. Quesuit dñs sibi virū iurta cor suū et p̄cepit ei domi nus ut esset dux sup populi suum eo q̄ nō seruaueris que p̄cepit dñs. Surrexit aut̄ samuel et ascendit de galgalis in gabaa beniamin. Et reliqui populi ascenderunt post saul obuiā populo qui expugnabant eos venientes de galgalā in gabaa in colla beniamin. Et recensuit saul populu qui inuēti fuerant cum eo quasi sexcentos viros: et saul et ionathas fili⁹ eius. populusq̄ qui inuentus fuerat cuz eis erat in gabaa beniamin. Horro philistinū p̄sederāt in machmas. Et egressi sunt ad preliandum de castris philistinor̄ tres cunei. Tnus cuneus p̄gebat cōtra viā effraim ad terrā saul. Horro ali⁹ in grediebaf p̄ viam bethoron. Terci⁹ autē reverterat se ad iter termini in terra sabaa imminētis vallis sebūm cōtra desertū. Horro faber ferrarius nō inueniebaf in omni terra israel. Lauerant enim philistinū: ne forte facerēt hebrei gladiū aut lanceā. Descendebat ḡois israel ad philistinū ut acueret vnuquisq̄ romerem suū. et ligonē et securim et tridentē et scutulū. Retuse itaq̄ erat acies romerū et ligonū et tridentū et securiū usq̄ ad sti mulū corrigendū. Cūq̄ venisset dies p̄li nō est inuentus ensis et lancea i manu toti⁹ p̄pli qui erat cū saul et ionatha excepto sal et ionatha filio ei⁹. Egressa ē aut̄ statio philistii ut trāscēderēt i machmas.

T accedit in qua: XIV

e dam die ut diceret ionathas filius saul ad adolescentem armis gerum suum. Tleni et transeamus ad stationem philistinorum: que est trans locum illum. Patri autem suo hoc ipm non indicauit. Horro saul morabatur in extrema parte gabaa sub malogra nato que erat in agro gabaa. Et erat populus cum eo quasi sexcenterum

viroy. Et achias filius achitob fratreis ie
halod filij phinees qui ortus fuerat ex
xeli sacerdote dñi in sylo: portabat ephot.
Sed et plus ignorabat quoisset ionathas.
Erant autem inter ascensus p̄ q̄s ni
tebatur ionathas trāsire ad stationē phi
listinorū eminētes petre ex vtraq; parte
et q̄si in modū tentiuz scopuli hincinde
prupti: Nomē vni lōse: et nomē alteri
sene. Tnus scopulus p̄minēs ad aq̄los
nem ex aduerso machmas: et alter ad me
ridiem cōtra gabaa. Dixit autem ionathas
ad adolescentē armigerū suū. Veni trās
eamus ad stationē incircumcisōz horūz.
si forte faciat dñs p̄ nobis. q̄r nō est dñs
difficile saluare vel in multis vel in pau
cis. Dixitez ei armiger sū. Fac oia que
placēt aio tuo. Perge quo cupis: et ero
tecū vbiq; volueris. Et ait ionathas.
Ecce nos transimus ad viros istos. Cū
q; apparuerimus eis: si taliter locuti fue
rint ad nos: manete donec veniamus ad
eos: stēmus in loco nostro: nec ascendam
us ad eos. Si autem dixerint ascēdite ad
nos: ascendamus ad eos. q̄r tradidite eos
dñs in manib; nostris. Hoc erit nobis
signū. Apparuit igit̄ vterq; stationi phi
listinorum. Dixerūtq; philistij. En he
brei egredim̄ de cauernis in quibus ab
sconditi fuerant. Et locuti sūt viri de sta
tione ad ionathan et ad armigerū eius:
dixeruntq;. Ascendite ad nos et ostende
mus vobis rē. Et ait ionathas ad armi
gerum suū. Ascendamus. Sequere me.
Tradidit enim dñs eos in manus israel
Ascendit autem ionathas manib; et pedib;
reptās: et armiger eius post eū. Itaq; cū
vidissent facie ionathas: alij cadebat ante
ionathan. alios armiger eius interficie
bat: sequēs eum. Et facta est plaga p̄ma
quā percussit ionathas et armiger eius q̄si
vixi viroy: in media pte iuguris: quā
par bū in die arare cōsuevit. Et factu
est miraculū in castris et pagros. Sed
et omnis populus stationis eoz q̄ ierant
ad predandū obstuپuit: et cōturbata sūt
castra. Et accidit quasi miraculū a deo.
Et respererūt speculatores saul qui erāt

in gabaa beniamin. Etece mltitudo p
strata: et hoc illucq; diffugiens. Et ait
saul p̄plo qui erat cū eo. Requirite et vi
dete quis abierit ex nobis. Lūc; requi
sissent: reptū est non adesse ionathan et
armigerū eius. Et ait saul ad achiaz. Ap
plica arcā dñi. Erat enī ibi arca dñi ī die
illa cū filijs israel. Lūc; loquereſ saul ad
sacerdotē. Cōtrah manum tuam. Con
clamauit autem saul et ois ppls qui erat cū
eo et venerunt vscq; ad locum certaminis.
Et ecce versus fuerat gladius vniuersi
usq; ad primum suum: et cedes magna
nimis. Sed et hebrei qui fuerāt cū phi
listij heri. et nudius tercius ascenderāt
q; cum eis in castris. et reuersi sunt ut
essent cū israel et his qui erāt cū saul et
ionatha. Omnes q; israelite qui se ab
sconderāt in mōte effram. audientes q̄
fugissent philistei: sociauerūt se cū suis
in plio. Et erāt cū saul quasi decez milia
viroy. et saluauit dñs deus israel in die
illa. Hugna autem puenit vscq; ad bethauē
Et viri israel sociati sunt sibi in die illa.
Adiurauit autem saul p̄plo dicēs. Maledi
ctus vir q̄ comederit panē vscq; ad respaz
donec vlciscar te inimicis meis. Et non
manducauit vniuersus ppls panem.
Omnisq; terre vulgus venit in saltum
in quo erat mel super facie agri. Ingres
sus est itaq; ppls saltū et apparuit fluo
mel: nullusq; applicuit manum ad os su
um. Tinebat enim populus iuramen
tum. Porro ionathas nō audierat: cum
adiuraret pater eius populū. Extendit
q; summītatem virge quam habebat in
manu et intirit in fāuū mellis. Et cons
uertit manum suam ad os suum: et illu
minati sūt oculi eius. Respondēs q; vñ
de populo ait. Jureinrando constrinnet
pater tuus populum dicens. Maledict
vir qui comederit panem hodie. Defece
rat autem populus. Dixitq; ionathas.
Turbauit pater meus terram. Vidi
stis ipsi: quia illuminati sunt oculi mei.

Regum I

eo q̄ gustauerim' paululū de melle isto
q̄t̄omag' si comedisset pols te p̄da ini-
micoꝝ suor̄ quā repperit. Nōne maior
plaga facta fuissz in philistīm. Hercu-
se: ut ḡ in die illa philisteos a machmis
vſq; in haylon. Defatigat' est aut̄ ppls
nimis. et versus ad predam tulit oves
et boues. et vitulos et mactanerūt in ter-
ra. Comeditq; pols cū sanguine. Nuncia
uerūt aut̄ sauli dicētes q̄ ppls peccasset
dño comedētes cū sanguine. Qui ait. Pre-
varicati estis. Toluete ad me iā nūc sa-
xum grāde. Et dixit saul. Dispgamini i
vulgus et dicite eis: vt adducat ad me
vnusq; bouē suū et arict': et occidite su-
per istud et vescemini: et nō peccabit' dño
comedētes cū sanguine. Adduxit itaq;
ois pols vniusq; bouē in manū sua vſq;
ad noctē et occiderūt ibi. Edificauit aut̄
saul altare dño. Tūc p̄mū cepit edi-
ficare altare dño. Et dixit saul. Irruam'
sup philisteos nocte: et vaste' eos vſq;
vñ ilucescat mane nec relinquamus ex
eis virū. Dixitq; populus. Omne qđ lo-
nu tibi videſ in oculis tuis: fac. Et ait sa-
cerdos. Accedamus huc ad deū. Et con-
fultuit saul dñm dicēt. Nū psequar phili-
stīm. Si trades eos in manu israel. Et
nō r̄ndit ei in die illa. Dixitq; saul. Ap-
plicate huc vniuersos angulos populi et
scitote et videte p̄ quē acciderit hoc pec-
catū hodie. Cuius dñs saluator israel: qz
si p̄ ionathā filiu meū factū est: absq; re-
tractōe moriet'. Ad qđ nullus p̄tradixit
ei de oī populo. Et ait ad vniuersum is-
rael. Sepamini vos in pte vñā: et ego
cū ionatha filio meo ero in pte altera.
R̄nditq; ppls ad saul. Qđ bonū tibi vi-
deſ in oculis tuis fac. Et dixit ad dñm
deū israel. Nōne de' israel da iudicū qđ
est p̄ nō r̄nderis seruo tuo hodie. Si in
me aut̄ in ionatha filio meo est iniqtas
hec. da ostensionē. Aut si hec iniqtas est
in plo tuo: da sanctitatē. Et tēphensus
est ionathas et saul: populus aut̄ exiuit.
Et ait saul. Oittite sortē inter me et in
ter ionathan filium meum. Et captus
est ionathas. Dixit aut̄ saul ad ionathā

Indica mihi qđ feceris. Et indicauit ei
ionathas: et ait. Gustas gustavi in sum-
mitate virge que erat in manū mea pau-
lulum mellis. Et ecce ego morior. Et
ait saul. Hec faciat mihi deus et hec ad-
dat: qz morte morieris ionatha. Dicit
qz populus ad saul. Ergo ne ionathas
moriet: quia fecit salutē hanc magnam
in isrl. Hoc nephas est. Cuius dñs: si ce-
ciderit capillus de capite eius in terrā
quia cum deo operatus est hodie. Libe-
ravit ergo populus ionathan ut nō mor-
reretur. Recessitq; saul nec psecutus ē
philistīm. Porro philistīm labierūt in
loca sua. Et saul cōfirmato regno sup is-
rael pugnabat p̄ circumitū aduersuz os-
mnes inimicos ei'. Ḧ moab et filios am-
mon et edom et reges soba et philiste-
os. et quocūq; se verterat: supabat. Cō-
gregatoꝝ exercitu pcussit amalech et e-
ruit israel de manu vastatorꝝ eius. Fue-
rūt aut̄ filii saul: ionathas et iesui et mel-
chisua. Et noīa duarū filiarū eius. noī
men primogenite merob. et nomen mi-
noris michol. et nomen vroris saul achi-
noem filia achimaas. Et nomē p̄ncipis
militie eius abner filius ner: patruelis
saul. Porro cis fuit pater saul. et ner pa-
ter abner filius abiel. Erat ait bellū po-
tentis aduersum philisteos: omnibz die-
bus saul. Nam quemicūq; viderat saul
virum fortē et aptū ad preliū: sociabat
eum sibi.

XV

T̄ dicit samuel ad saul. Oe mi-
e sit dñs vt vngere te in regē sup
p̄lm ei' isrl. Nūc ḡ audirocēm
dñi. Hec dicit dñs exercituū. Recensiū
quecūq; fecit amalech israeli. quō resū-
tit ei in via cū ascēderet de egypto. Nūc
ergo vade et pcute amalech et demolire
vniuersa ei'. Nō parcas ei et nō occupis
seas ex rebi ipius aliqd. sed interfice avi-
ro vſq; ad mulierē: et puulū atq; lacten-
tē bouē et ouē. camelū et gñinū. Prece-
pit itaq; saul populo: et recēsunt eos q̄fi
agnos ducēta milia peditū: et tēcē milia
viroꝝ iuda. Tūc venisset saul vſq; ad ci-
uitatē amalech. tēcēdit isidas i torrēte

Dixitq; saul cineo. Abite recedite: atq; discedite ab amalech: ne forte inuoluā te cū eo. Tu enī fecisti misericordiā cuz oībus filijs israel cū ascenderēt de egypto. Et recessit cine' de medio amalech. Percussitq; saul amalech ab eiula dō nec venias sur q; est e regione egypti. Et apprehēdit agag regē amalech viuum. De aut vulg' interfecit in ore gladij, et pēpit saul et ppls agag, et optimis gregibus ouīu et armētor et vestib; et arietib; et vniuersis q; pulcra erāt: nec voluerūt dispendere ea. Quicqd g' vile fuit et reprobus: demoliti sunt. Factū est autē verbū dñi ad samuel dices. Penitet me q; cōstituerim saul regē: q; tereliqt me et verba mea ope nō impleuit. Contristatusq; est samuel: et clamauit ad dñm tora noīte. Cūq; de nocte surrexisset samuel ut iret ad saul mane: nunciatiū est samueli eo q; venisset saul ī carmelū. et exerisset sibi fornīcē triūphalē et reuersus trāfis set descendissetq; in galgala. Venit g; samuel ad saul, et saul offerebat holocaustū dño de initis p̄daz q; attulerat ex amalech. Et cū veniss Samuel ad saul: dixit ei saul. Bñdict' tu dño. Impleui verbū dñi. **Dixitq; samuel.** Et q; est hec vox gregū q; resonat ī aurib; meis: et armētor quā ego audio. Et ait saul. De amalech adduxerūt ea. Pēpit enim ppls meliorib; ouīb; et armentis ut īmolarent dño deo tuo: reliq' vō occidim'. Ait autē samuel ad saul. Sine me indicabo tibi q; locut' sit dñs ad me nocte. **Dixitq; ei Loqre.** Et ait samuel. Nōne cū puulus esses in oculis tuis: caput in tribub; isrl factus es. Unxitq; te dñs in regē sup israel, et misit te dñs ī viā: et ait. Vade et interfice peccatores amalech et pugnabis ī eos vscg ad interniōz eoz. Quare g' nō audisti vocē dñi: s; versus ad p̄dā es, et fecisti malūz in oculis dñi? Et ait saul ad samuelē. Imo audiui vocez dñi: et ambulauī in via p̄ quā misit me dñs, et addun agag regē amalech: et amalech interfeci. Tūlit autē de preda vō pulus oues et lves p̄mitias eorū que

cesa sūt ut īmolet dño deo suo in galgalis. Et ait samuel. Nunq; vult dñs hoc locausta et victimas et nō potius vt obediatur roci dñi. Melior est enim obediētia q; victimae: et auscultare magis q; of ferre adipem arietū, quoniā quasi peccatum arioladi est repugnare, et quasi scelus idolatrie nolle acquiescere. Pro eo g' p̄ abiecisti sermonē dñi abiecit te dñs nefis rex. **Dixitq; saul ad samuelē.** Peccavi: q; preuaricatus sum sermone dñi et verba tua timēs populu: et obediēs roci eoz. Sed nūc porta q;lo peccatum meū et reuertere mecum ut adorē dñm. Et ait samuel ad saul. Nō reuertar tecum, q; piecisti sermonē dñi et piecit te dñs nefis rex sup israel. Et p̄uersus est samuel ut abiret. Ille autē apprehēdit summītē pallij eius q; et scissa est, et ait ad eū samuel. Scidit dñs regnū israel a te hodie tradidit illud primo tuo meliori te. Porro triūphator in isrl nō p̄et et p̄nitudine nō flectet. Neq; enī hō est ut agat p̄niam. At ille ait. Peccavi. Sed nūc honora me corā seniorib; ppli mei et corā israel: et reuertere mecum ut adorem dñm deū tuū. Reuersus ergo samuel. Secutus est saulē. Et adorauit saul dñm. **Dixitq; samuel.** Adducite ad me agag regē amalech. Et oblatus ē ei agag p̄n guissimus tremēs. Et dixit agag. Hic cine separat amara mors. Et ait samuel. Sicut fecit absq; liberis mulieres gladi' tu'. sic absq; liberis erit inter mulieres mater tua. Et in frustā cōcidit eū samuel corā dño ī galgalis. Abiit autē samuel in ramathā: saul vero ascēdit in domū suā ī gabaa. Et nō vidit samuel ultra saul vscg ī diē mortis sue. Cleruntamē lugebat samuel saul, quoniā dominum penitebat q; cōstituisset regem saul sup israel.

XVI

Iritq; dñs ad samuelē. Isque q; tu luges saul cū ego, piecerim eum ne regnet sup isrl. Imple cornu tuū oleor veni ut mittā te ad isai bethleemītē. Proridi ei ī filijs ei' mihi regē, et ait samuel. Quō vadā? Audiet

Regum I

enī saul et interficiet me. Et ait dñs. Cui
tulū de armēto tolles in manu tua: et di-
ces. Ad immolandū dño veni. Et vocab
isai ad victimā. Et ego ostendā tibi qd
facias. et vnges quemcūq mōstrauero
tibi. fecit ḡ iāmuel sicut locutus est ei
dñs. Venitq in bethleē. Et ammirati
sunt seniores ciuitat̄: occurētes ei. Di-
xerūtq ei. Hacifīc' ne est ingressus tu?.
Et ait. Hacifīcus. Ad immolandū dño ve-
ni. Sanctificamini: et venite mecum ut
immole. Sanctificauit ḡ isai filios ei?
et vocauit eos ad sacrificiū. Lūc̄ igit̄
essent vidit heliab̄ ait. Nū corā dño est
xps ei? Dicit dñs ad samuelē. Ne respi-
cias vultū eius. neq̄ altitudinē stature
ei? qm̄ abieci eū nec iuxta intuitū bois
ego iudico. Hō enī videt ea que parent
dñs aut̄ intuet̄ cor. Et vocauit isai ami-
nab̄ et adduxit eū corā samuele. Qui
dixit. Nec hūc elegit dñs. Adduxit aut̄
isai samma: de q̄ ait. Etia hūc nō elegit
dñs. Adduxit itaq̄ isai septē filios suos
corā samuel. Et ait samuel ad isai. Non
elegit dñs ex istis. dixitq samuel ad isai.
Nunq̄ iam cōpleti sūt filij. Qui r̄udit
Adhuc reliquus est paulus et pascit o-
ves. Et ait samuel ad isai. Vite et ad-
duc eū. Nece ei discubem⁹ priulq̄ huc
ille veniat. Visit ḡ et adduxit eū. Erat
aut̄ rufus et pulcer aspectu: decoraq̄ fa-
cie. Et ait dñs. Surge et vnge eū. Ipse
est enī. Tulit ḡ samuel cornu olei: et vn-
xit eū in medio fratrū ei? Et direct⁹ est
spūs dñi a die illa in dñvid: et deinceps.
Hurgensq̄ samuel abiit in ramathā.
Spūs aut̄ dñi recessit a saul. et exagita-
bat eū spūs neq̄ a dñi. Dixerūtq serui
saul ad eū. Ecce spūs dñi malus exagi-
tat te. Jubeat dñs noster rex et serui tui
qui corā te sunt: querēt hominē scientē
psallere cythara: vt qm̄ arripuerit te spū-
ritus dñi malus: psallat manu sua et le-
uius feras. Et ait saul ad seruos suos.
Prouidete ergo mihi aliquē bñi psallen-
te: et adducite eū ad me. Et respondens
vnus de pueris ait. Ecce vidi filium isai
bethleemiten scientē psallere et fortissi-

mum rolore. et virū bellicosus et pa-
udentem in verbis et virū pulcrū: et dñs
est cū eo. Visit ergo saul nūcios ad ilai
dicēs. Vitte ad me dñvid filii tuū qui
est in pascuis. Tulit itaq̄ isai asinū ple-
nū panib⁹. et lagenā vini. et hedū te ca-
pis vñū: et misit p manū dñvid filii sui
sauli. Et venit dñvid ad saul. et stetit co-
rā eo. At ille dilexit eū nimis: et fact⁹ est
eius armiger. Visitq saul ad isai dicēs.
Stet dñvid in p̄spectu meo. Inuenit
enī gratiā in oculis meis. Iḡe qm̄cūq
spūs dñi mal⁹ arripiebat. saul dñvid tol-
lebat cytharā et p̄cutiebat manu sua. et
refocillab⁹ saul et leuius habebat. Ne
cedebat enī ab eo spūs malus XVII

Ongregantes autē philistīm
agmina sua in p̄lū p̄uenētū
in sochot iude. et castramētati
sunt inter sochot et aq̄echā in finib⁹ dñ-
mim. Porro saul et viri israel cōgrega-
ti: venerunt in valle terebinthi. et dire-
xerūt aciē ad pugnandū ḥ philistīm. Et
philistīm stabat sup montē ex pte hac:
et israel stabat sup montē ex altera pte:
vallisq̄ erat inter eos. Et egressus evir
spurius de castris philistinorū noīe go-
liath de geth: altitudinis sex cubitorū et
palmo. et cassis erea sup caput ei?. et lo-
rica hamata in duebatur. Porro pond⁹
lorice eius quinq̄ milia sicloꝝ eris erat
et ocreas ereas habebat in crurib⁹ et dly
peus ereus tegebat humeros eius. Ha-
stile aut̄ haste eius erat q̄si liciatoris te-
rentiū. Ip̄m aut̄ ferrū haste eius sexcē-
tos siclos habebat ferri. Et armiger e?
antecedebat eū. Stāsc̄ clamabat ad-
uersuz phalangas israel et dicebat eis.
Quare venitis parati ad plū. Nunq̄
ego nō sum philisteus et vos serui saul.
Eligite et vobis virū et descendat ad sin-
gulare certamē. Si quiuerit pugnare
mecū et p̄cesserit me: erimus vobis ser-
ui. Si autem ego preualuero et p̄cesses
ro eum: vos serui eritis et seruietis no-
bis. Et aiebat philisteus. Ego expro-
braui agminibus isarel hodie. Date mi-
hi virum. Et ineat mecum singulare

certamē. Audiēs aut̄ saul et oēs israelite sermones philestei huiuscmodi: stupebant et metuebāt nimis. David aut̄ erat filius vīri efratei: de q̄ supra dictū est. de bethleem iuda. cui nōmē erat isai qui habebat octo filios. et erat vīr in diebus saul sener et grandeūus inter viros. Abierūt aut̄ tres filii eius maiores post saul in plū. Et noīa triū filiorū eius qui p̄ixerūt ad bellū. heliab primogenitus et secundus aminadab. tertius q̄z sam̄ma. David aut̄ erat minimus. Tribus ergo maiorib⁹ securis saulē: abiit david et reuersus est a saul ut p̄asceret gregē patris sui in bethleem. Procedebat vero philisteus mane et vespere et stabat q̄ draginta dieb⁹. Dixit autē isai ad dauid filiū suū. Accipe fratrib⁹ tuis ephi polente et decē panes istos: et curre in castra ad fratres tuos: et decē formellas casei. has teferas ad tribunū. Et frates tuos visi tabis: si recte agāt. et cū quibus ordinti sunt disce. Saul aut̄ et illi et oēs filii israel in valle terebinthi pugnabāt aduersuz philistīm. Surrexit itaq̄ dauid mane: et cōmendauit gregez custodi et onustus abiit sicut p̄ceperat ei isai. Ervenit ad locū magala et ad exercitū q̄ egredīs ad pugnā: vociferat⁹ erat in certamine. Direxerat enī aciē israel sed et philistīm ex aduerso fuerāt p̄parati. Dere linquens ergo dauid vasa que attulerat sub manu custodis ad sarcinas eucurrit ad locum certaminis. et interrogabat si omnia recte agerentur erga fratres suos. Cūq̄ adhuc ille loqueretur eis appariuit vir ille spurius ascendēs goliath nomine philiste⁹ de geth de castris philistinorū. Et loquente eo hec eadē verba: audiuit dauid. Omnes aut̄ israelite cū vidissent virū fugerūt a facie eius timētes eum valde. Et dixit unusquispiam de israel. Nū vidisti virū hunc qui ascendit? Ad exprobandū enim israel ascēdit. Tū ergo qui p̄cussiterit eū: ditabit redivitīs magnis. et filia suā dabit ei. et domum patris eius faciet absq; tributo in israel. Et ait dauid ad viros q̄ stabāt

secum dicens. Quid dabif viro qui p̄cussiterit philisteū hunc: et tulerit obprobriū de israel. Quis est enī hic philiste⁹ incircumcisus qui exprobavit aciez dei viuetis. Reserebat aut̄ ei populus eundem sermonē dicens. Hec dabunt viro qui p̄cussiterit eum. Quod cum audis̄ set heliab frater eius maior loquente eō cum alijs: iratus est cōtra dauid et ait. Quare venisti et quare tereliquisti paculas oues illas in deserto. Ego noui superbiā tuā et nequitā cordis tui. quia vt videres preliū descēdis. Et dixit dauid. Quid feci. Nunqđ nō verbū ē. Et declinavit paululū ab eo ad aliu. Dixit q̄z eundē sermonē. Et respondit ei p̄plos verbū sicut prius. Audita sunt aut̄ verba q̄ locū est dauid: et annūciata in cōspectu saul. Ad quē cū fuisset adduci locutus est ei. Nō cōcidat cor cuiusq; in eo. Ego seruus tuus vadā et pugnato aduersus philisteū. Et ait saul ad dauid Nō vales resistere philisteo isti. nec pugnare aduersus eū: q̄z puer es. Hic aut̄ vir bellator est ab' adolescētia sua. Dixit q̄z dauid ad saul. Hascebat seruus tuus patris sui gregē: et veniebat leōv̄l v̄rsus et tollebat ariete de medio gregis et p̄sequebar eos et percutiebā erubamq; te ore eoz. Et illi cōsurgebant aduersus me: et apprelendebā mentū eorū et luf focabam. interficiebāq; eos. Nā et leonem et v̄rsūm interfeci ego seruus tu⁹. Erat igit̄ et philisteus hic incircumcisus quasi v̄nus ex eis. Nū vadā et auferaz obprobriū p̄pli. Nonqđ quis ē iste philisteus incircumcisus q̄ ausus est male dicere exercitui dei viuentis. Et ait dauid. Dñs q̄ eripuit me de manu leonis et de manu v̄rsi: ip̄e me liberabit de manu philistei huius. Dixit aut̄ saul ad dauid. Glader dñs tecū sit. Et induit saul dauid v̄smentis suis: et imposuit galēam eream sup capud eius: et vestiuit eū lorica. Alcinctus ergo dauid gladio eius sup v̄stem suā: cepit tentare si armatus posset incedere. Non enim habebat cōsuetudinē. Dixitq; dauid ad saul.

Regum I

Nō possum sic incedere: qd nō vsum habeo. Et deposuit ea et tulit baculum suum quem semper habebat in manibus et elegit sibi quinqz lympidissimos lapides de torrente. et misit eos in peraz pastoralē quā habebat secū. et funda manu tulit. et pcessit aduersuz philisteū. Ibatur autē philisteus incedens et appropinquans aduersum dauid. et armiger eius aī eū. Cūqz insperisset eū philisteus et vidisset dauid. desperit eū. Erat autē adolescēs rufus et pulcer aspectu. Et dixit philisteus ad dauid. Nunqz ego canis es qd tu venis ad me cū baculo? Et maledixit philisteus dauid in diis suis. Dicitqz ad dauid. Veni ad me et dabo carnes tuas volatilibz celi et bestijs terre. Dicit autē dauid ad philisteus. Tu venis ad me cū gladio et hasta et clypeo: ego autē venio ad te in noie dñi exercituū dei agminū israel quibz exprobasti hodie: et dabit te dñs in manu mea et peccati te. et ausebam caput tuū a te. Et dabo cadauera castro philistijm hodie volatilibz celi et bestijs terre ut sciat ois terra. qd est dñs de us in israel et nouerit vniuersa ecclesia huc. qd non in gladio nec in hasta saluat dñs. Ip̄ius enī est bellū et tradet vos in manus n̄as. Cū ergo surrexisset philisteus et veniret et appropinquaret p̄tra dauid: festinavit dauid et occurrit ad pugnā ex aduerso philistei. Et misit manū suā in perā: tulitqz vñū lapidē et funda iecit. et circumduces percussit eū in fronte: et infixus est lapis in fronte ei'. et cedit in facie suā sup terrā. Preualuitqz dauid aduersum philisteū in funda et lapide: percussumqz philisteū interfecit. Cū qd gladiū nō haberet in manu dauid. currit et stetit sup philisteū: et tulit gladium eius et edurit eū de vagina sua et interfecit eū p̄sciditqz caput ei'. Cidētes autē philistijm qd mortuus esset fortissimus eoz fugerūt. Et cōsurgētes viri israel et iuda vocerati sunt. et persecuti sunt philisteos vscqz dū veniret in valle et vscqz ad portas accharon. Ceciderunt qd vulnerati de philistijm in via satim et

vscqz ad geth et vscqz ad accharon. Et resuertentes filii israel: postqz psecuti sunt philisteos intaserunt castra eoz. Assumens autē dauid caput philistei: attulit illud in hierusalē: arma vero eius posuit in tabernaculo suo. Eo autē tpe qd viderrat saul dauid egredientē cōtra philisteū: ait ad abner p̄ncipē militia sue. De qua stirpe descendit hic adolescēs. Dicitqz abner. Clivit anima tua rex si noui. Et ait rex. Interroga tu cui⁹ filius sit iste puer. Cūqz regressus esset dauid p̄cuso philisteo: tulit eū abner et introduxit corā saule: caput philistei habentē in manu sua. Et ait ad eū saul. De qua p̄genie es o adolescēs. Dicitqz dauid. Si lius serui tui isai bethleemite ego sum.

I factū est cū p̄plesset XVIII
e loqui ad saul: aia ionathā cōgiuntata est aīe dauid et dilerit eū ionathas qd̄ aīam suā. Tulitqz eū saul in die illa. et nō cōcessit ei vt reuerteref in domū patris sui. Inierūt autē dauid et ionathas fedus. Diligebat enim eū quasi animā suā. Nam expoliavit se ionathas tunica qua erat indutus et dedidit eam dauid et reliqua vestimenta sua vscqz ad gladiū et arcum suū et vscqz ad balteū. Egrediebat qd̄ dauid ad omnia quecūqz misisset eū saul et prudēter se agebat. Posuitqz eū saul sup viros belli: et acceptus erat in oculis vniuersi populi: maximeqz in cōspectu famulorum saul. Porro cū reuerteref p̄cuso philisteo dauid: et ferret caput eius in hierusalē. egressae sunt mulieres de vniuersis vrbibz israel cantantes. chorosqz ducētes in occursum saul regis in tympanis leticie et in fistulis: et p̄cinnabat mulieres ludētes atqz dicentes. Percussit saul mille et dauid decē milia. Iratus est autē saul nimis: et displicuit in oculis ei⁹ iste sermo. Dicitqz. Dederūt dauid decē milia et mihi mille dederunt. Quid ei superfi nisi solū regnum. Nō rectis ergo oculis saul aspiciebat dauid a die illa et deinceps. Post diem autē alteram inuasit spiritus dei malus saul. et prophetabat

in medio domus sue. David autem psallebat manu sua sicut per singulos dies. Te nebatque saul lanceam et misit eam: putatis quod configere posset dauid cum pariete. Et declinavit dauid a facie eius secundo. Et timuit saul dauid eo quod esset dominus cum eo et a se recessisset. Amouit ergo eum saul a se et fecit eum tribunum super milleviros. Et egrediebatur et intrabat in conspectu populi. In oibusque viis suis dauid prudenter agebat: et dominus erat cum eo. Videlicet saul quod prudens esset nimis et cepit curare eum. Omnis autem israel et iuda diligebat dauid. Ipse autem ingrediebatur et egrediebatur ante eos. Dixitque saul ad dauid. Ecce filia maior meorum, ipsam dabo tibi uxorem: tantummodo esto vir fortis et pliare bella domini. Saul autem reputabat dignus. Non sit manus mea in eo sed sit super eum manus philistinoꝝ. Ait autem dauid ad saul. Quis ego sum: aut quod est vita mea. aut cognitio patris mei in israel ut siā gener regis. Factus est autem tempus cum deberet dari merob filia saul dauid: data est hadrieli molathite uxor. Diluxit autem dauid michol filiam saul alteram. Et nuntiatum est saul: et placuit ei. Dixitque saul. Dabo eam illi ut fiat ei in scandalum et sit super eum manus philistinoꝝ. Dixitque saul ad dauid. In duabus gener meus eris hodie. Et mandauit saul seruis suis. Loquimini ad dauid clam me dicentes. Ecce places regi et oes serui eius diligunt te. Nunc ergo esto gener regis. Et locuti sunt serui saul in auribus dauid oīa verba hec. Et ait dauid. Num parvus video robis generum esse regis? Ego autem sum vir paup et tenus. Et renunciaverunt serui saul dicentes. Huiuscemodi verba locutus est dauid. Dixit autem saul. Sic loquimini ad dauid. Non habet rex sponsalia necesse nisi enim centum preputia philistinoꝝ: ut fit a vultio de inimicis regis. Porro saul cogitabat dauid tradere in manus philistinoꝝ. Cumque renunciassent serui eius dauid verba quod dixerat saul. placuit sermo in oculis dauid ut fieret gener regis. Et post paucos dies surgens dauid abiit in ac-

charon cum viris qui sub eo erant et percussit ex philistinoꝝ ducentos viros: et atculit eorum preputia et annumerauit ea regi ut esset gener eius. Dedit itaque saul ei michol filiam suam uxorem. Et vidit saul et intellectum quod dominus esset cum dauid. Michol autem filia saul diligebat eum. Et saul magis cepit timere dauid. Factusque est saul inimicus dauid cunctis diebus. Et egressi sunt principes philistinoꝝ. A principio autem egressionis eorum prudentius se gerebat dauid quod oīa viri saul. et celebre factum est nomine eius nimis.

XIX

Ocutus est autem saul ad ionatham filium suum et ad oīas seruos suos ut occideret dauid. Porro ionathas filius saul diligebat dauid valde. Et indicauit ionathas dauid dicentes. Querit saul per meus occidere te. Quia propter obserua te queso mane. et manebis clam et absconderis. Ego autem egrediens statim iuxta patrem meum in agrovictum fuerit. et ego loquar de te ad patrem meum et quocunq; videro nunc alio tibi. Loquutus est ergo ionathas de dauid bona ad saul patrem suum. Dixitque ad eum. Ne pecces rex in seruum tuum dauid. quod non peccauit tibi: et opera eius bona sunt tibi valde. et posuit animas suā in manu tua et percussit philisteū. et fecit dominus salutem magnam universo israeli. Credis et letatus es. Quare ergo peccas in sanguiine innoxio interficiens dauid qui est absque culpa. Quod cum audisset saul: placatus vox ionathae iurauit. Cuius dominus: quod non occidet. Indicauit itaque ionathas dauid et indicauit ei oīa verba hec. Et introduxit ionathas dauid ad saul: et fuit ante eum sicut erat heri et nudus et cruciatus. Motus est autem rursus bellum: et egressus dauid pugnauit aduersus philistinoꝝ percuessitque eos plaga magna: et fugerunt a facie eius. Et factus est spiritus domini malus in saul. Sedebat autem in domo sua et tenebat lanceam. Porro dauid psallebat in manu sua. Misericordia est saul configere dauid lancea in pariete. Et declinavit dauid a facie saul. Lancea

Regum I

autem casso vulnera perlata est in parie
te: et dauid fugit et saluatus est nocte il/
la. Visit ergo saul satellites suos nocte
in domū dauid ut custodiret eū et inter
ficeret mane. Quod cum annunciasset
dauid michol uxor sua dices. Nisi salua/
uers te nocte hac eras morieris: deposuit
eum p fenestrā. Horro ille abiit et aufu/
git. atq; saluat' est. Tulit autē michol sta/
tuā: et posuit eā sup lectū et pellē pilosaz
caprarū posuit ad caput eius: et operuit
eam vestimentis. Visit autē saul appa/
ratores qui raperet dauid: et responsum
est q̄ egrotaret. Rursusq; misit saul nun/
cios vt videret dauid dicens. Afferte eū
ad me in lecto vt occidaē: Cuncq; venis/
sent nuncij inuentū est simulacrum sup/
lectū: et pellis caprarū ad caput eius. Di/
xitq; saul ad michol. Quare sic illusisti
mibi et dimisisti inimicū meū vt fuge/
ret: Et rūdit michol ad saul. Quia ipse
locutus est mihi dices. Dimitte me alio
quin interficiā te. David autē fugiens
saluatus est. et venit ad samuel in rama/
tha. et nunciavit ei oia q̄ fecerat sibi saul
Et abierunt ipse et samuel: et morati sunt
in niaoth. Nunciatur est autē sauli a dicē
tibus. Ecce dauid in niaoth i ramatha
Visit ergo saul hictores vt raperent da/
uid. Qui cum vidissent cuneū prophetarū
paticinantium et samuelē stantē super
eos: factus est etiā spiritus dñi in illis:
et prophetare ceperunt etiā ipi. Qd cum
nunciatur esset sauli: misit et alios nun/
cios. Prophetauerunt autē et illi. Et rur/
sum misit saul tercios nuncios q̄ et ipi
prophetauerunt. Et iratus iracundia saul:
abiit etiā ipse in ramatha et venit vsq; ad
cisternā magnā que est in sochot. Et in/
terrogauit et dixit. In quo loco sunt sa/
muel et dauid. Dictūq; est ei. Ecce in
niaoth sunt in ramatha. Et abiit in na/
ioth in ramatha. Et factus est etiā sup
en spūs dñi. et ambulauit ingrediēs: et
prophetabat vsq; dū veniret in niaoth in
ramatha. Et expoliauit etiā ipse se vesti/
mētis suis: et prophetauit cū ceteris corā
samuel. et cecinit nudus tota die illa et

nocte. Vn̄ et exiuit puerbiū. Nā et saul
inter prophetas.

XX

Ugit autē dauid de niaoth q̄ eit
f in ramatha: veniensq; locutus
est coram ionatha. Quid feci?
Que est iniquitas mea et quod peccatum
meū in patre tuū: q̄ qrit animā meam
Qui dixit ei. Absit a te: nō morieris. Ne
q̄ enī faciet pater meus quicq; grande
vel parū nisi prius indicauerit mihi.
Hūc ergo celauit a me p̄ meus sermo,
nē tantummo. Nequaq; enī erit istud.
Et iurauit rursum. David. Et ille ait.
Sicut pfecto pater tuus q̄ inueni grāns
in oculū tuis: et dicit. Neicrat h̄ ionathas
ne forte tristef. Quinimo viuit dñs et
viuit aia tua. q̄ vno tm̄ vt ita dicā: gra/
du ego mōs q̄ diuidimur. Et ait iona/
thas ad dauid. Quod cūq; dixerit mihi
aia tua: faciā tibi. Dixit autē dauid ad io/
nathan. Ecce kalende sunt crastino et
ego ex more sedere soleo iuxta regez ad
descendū. Dimitte ergo me vt abicōder
in agro vsq; vesp̄ā diei tercie. Si respi/
ciens requisierit me pater tuus: respon/
debis ei. Rogauit me dauid vt iret cele/
riter in bethleem ciuitatē suā: q̄ victus
me solēnes ibi sunt vniuersis cōtribu/
libus suis. Si dixerit bene: par erit ser/
uo tuo. Si autē fuerit iratus: scito q̄ cō/
pleta est malitia ei?. Fac ergo misericor/
diā in seruū tuū: q̄ fedus dñi me fa/
mulū tuū tecū inire fecisti. Si autē est
iniquitas aliq; in me tu me interfice et ad
patrem tuū ne introducas me. Et ait io/
nathan. Absit hoc a me. Neq; enī fieri p̄
vt si certe cognouero p̄pletā esse patris
mei malitiā h̄ te: nō annuncie tibi. Re/
sponditq; dauid ad ionathā. Quis renū/
ciabit mihi si qd forte respōderit tibi pa/
ter tu? dure de me. Et ait ionathas ad
dauid. Gleni et egrediam̄ foras in agrū
Cūq; exsistent abo in agrū. ait ionathas
ad dauid. Dñe deus israel si inuestiga/
uero sententiam patris mei crastinovet
perendie. et tale quid boni fuerit super
dauid et non statim misero ad te et nos/
cum tibi fecero: hec faciat deus ionathā

p ij

et hec augeat. Si ait pseuerauerit p̄fis
mei malitia aduersum te: reuelabo aure
tuā et d̄mictā te ut vadās in pace: et fit
d̄ns tecū sicut fuit cū p̄te meo. Et si vi
xero facies mihi misericordia dñi: si ve
ro mortuus fuero nō auferes misericor
diā tuā a domo mea v̄sq; in sempiternū.
Aut si nō fecero qn̄ eradicauerit d̄ns in
imicos dauid vnumquēq; de terra ause
rat ionathan de domo sua: et req̄rat d̄ns
de manu inimicor̄ dauid. Ne pigit ergo
ionathas sedus cū domo dauid. Et req̄
suiit d̄ns de manu inimicor̄ dauid. Et
addidit ionathas teirare dauid eo q; di
ligeret illū. Sicut enī aiam suā: ita dili
gebat eū. Dicitq; ad eū ionathas. Cras
kalende sunt: et reqreris. Requieret enī
sessio tua v̄sq; perēdie. Descendes g; fe
stinus et venies in locū vbi celand' es. ī
die qn̄ opari licet et sedebat iuxta lapidē
cui nomē est ecel. Et ego tres sagittas
mittā iuxta eū: et iaciā qsl̄ exercēs me ad
signū. Dittā qzr̄ puerū dicēs ei. Glade
et affer mihi sagittas. Si dixerō puerō
ecce sagitte intra te sunt: tolle eas. tu ve
ni ad me: qzr̄ par tibi est: et nihil est mali p̄i
uit d̄ns. Si aut̄ sic locut̄ fuero puerō:
ecce sagitte ultra te sunt vade ī pace: qzr̄
dimisit te d̄ns. De verlo aut̄ qd̄ locuti
fum̄ ego et tu: sit d̄ns inter me et te v̄sq;
in sempiternū. Abscōdiū? est g; dauid in
agro et venerūt kalēde. et sedit rex ad co
medendū panē. Cūq; sedisset rex super
cathédra suā fīm̄ p̄suetudinem q̄ erat iu
xta parietē: surrexit ionathas et sedit ab
sner ex latere saul: vacuusq; apparuit loc
dauid. et nō est locut̄ saul qzq; in die il
la. Logitabat enī q̄ forte euemisset ei ut
nō ess̄z mūd̄ nec purificat̄. Cūq; illi
xisset dies scđa post kalēdas: rursus ap
paruit vacuus loc̄ dauid. Dicitq; saul
ad ionathā filiū suū. Cur nō venit fili
isai nec lexi nec hodie ad v̄scendū. R̄n
ditq; ionathas sauli. Rogauit me obni
re ut iret in bethleē: et ait. Dimitte me
qm̄ sacrificiū solēne est in civitate mea
vn̄ de fratrib̄ meis accersiuit me. Nūc
ergo si inueni gratiā ī ocul'tuis: vadā cī

to et videbo fr̄s meos. Ob hāc causam
nō venit ad mēsaz regis. Irai? aut̄ saul
aduersum ionathā: dixit ei. Fili mulier
vltro virū rapiētis: nunq; ignoro qz di
ligis filiū isai ī pfusionē tuā: et in pfusio
ne ignominiose matris tue. Qib; enī
dieb; qbus filī isai vixerit sup terrā: nō
stabilieris tu neq; regnū tuū. Itaq; iam
nūc mitte et adduc eum ad me qz filius
mortis est. R̄ndens aut̄ ionathas sauli
patri suo ait. Quare mories. Quid se
cit. Et arripuit saul lanceā vt p̄cuteret
eū. Et intellexit ionathas q; diffinitum
ess̄ a p̄te suo ut iterficere dauid. Sur
rexit g; ionathas a mensa in ira furoriz̄
nō comedit in die kalendarū secūda pa
nē. Cōtristat̄ est enī sup dauid eo q; cō
fudisset eū p̄f suus. Cūq; illuxisset ma
ne venit ionathas in agrū iuxta placitū
dauid: et puer pūulus cū eo. Et ait ad
puerū suū. Glade et affer mihi sagittas
q; ego iacio. Cūq; puer cucurisset iecit
alii sagittā trans puerum. Denit itaq;
puer ad locū iaculi qd̄ miserat ionathas
Et clamauit ionathas post tergū pueri
et ait. Ecce ibi est sagitta p̄: ro ultra te.
Clamauitq; iterū ionathas post tergū
pueri dicēs. Festina velociter ne siteris
Collegit aut̄ puer ionathas sagittas: et at
tulit ad dñm suū et qd̄ ageretur penitus
ignorabat. Tantummo enim ionathas
et dauid rē nouerāt. Dedit ergo iona
thas arma sua puerō: et dixit ei. Glade et
deser in ciuitatē. Cūq; abiisset puer sur
rexit dauid de loco q̄ vergebat ad austri
et cadēs p̄nus in terrā adorauit tertio.
Et osculant̄ se alterutri fleuerūt pa
riter: dauid aut̄ amplius. Dicit ergo io
nathas ad dauid. Glade ī pace. Quecū
q; iurauim̄ ambo in noīe dñi dicentes.
d̄ns sit inter me et te: et inter semē tuū
et semē meū v̄sq; in sempiternū. Et sur
rexit dauid et abiit: sed et ionathas in
gressus est ciuitatē.

XXI

Enī aut̄ dauid in nobe ad achi
melech sacerdotē. Et obstu
it achimelech eo q̄ venisset da
uid: et dixit ei. Quare tu solus: et null' eff

Regum I

tecū. Et ait dauid ad achimelech sacerdotē. Rex p̄cepit mihi sermonē et dixit Nemo sciat rem p̄pter quā missus es a me; et cuiusmodi p̄cepta tibi dederim. Nā et pueris meis cōdixi in illū et illū locū. Nunc ergo si qđ habes ad manū vel quinq̄ panes da mihi aut quicqđ inuenieris. Et r̄ndens sacerdos ad dauid: ait illi. Nō habeo laicos panes ad manū sed tñ panē sanctū. Si mundi sunt pueri: maxime a mulierib⁹ manducet. Et r̄ndit dauid sacerdoti: et dixit ei. Et quidē si de mulierib⁹ agis cōtinuumus nos ab h̄eri et nudiūsterci? qñ egrediebamur: et fuerūt vasa puerorū sancta. Horro via hec polluta est. sed et ipa hodie sanctifica bit in vasis. Dedit ḡ ei sacerdos sanctis faciūt panē. Nec enī erat ibi panis nisi tñ panes p̄positōis q̄ subleuati fuerāt a facie dñi ut ponerentur panes calidi. Erat autē ibi vir quidā de seruis saul in die illa intus i tabernaculo dñi. et nomē eius wech idumeus potentissim⁹ pastor⁹ saul. Hic pascebat mulas saul. Dicit autē dauid ad achimelech. Si habes hic ad manū hastā aut gladiū da mihi: qz gladiū meū et arma mea nō tuli meū. Hermo enī regis v̄rgebat. Et dixit sacerdos. Ecce hic gladi⁹ goliath philistei quē p̄cussisti in valle cerebinthi: est in uolut⁹ pallio post ephot. Si istū vis tollere tolle. Nec enī hic est aliud absq; eo. Et ait dauid Nō est huic alter filis. Da mihi eū. Surrexit itaq; dauid: et fugit in die illa a facie saul et venit ad achis regem geth. Dixerūtq; serui achis cū vi dissenterunt dauid. Nunqđ nō iste est dauid rex terre. Nōne huic cantabāt p̄ choros dicētes. p̄cussit saul mille et dauid decē milia. Nosuit autē dauid sermōes istos in corde suo et extimuit valde a facie achis regis geth. Et mutauit os suū cōram achis: et collabebat inter man⁹ eos r̄um. et impingebat in ostia porcie: deflue bantq; saliuē ei in barba. Et ait achis ad seruos suos. Cidistis hominē insatum quare adduristis eū ad me. An defant nobis furiosi: qz introduxistis istū

ut fureret me p̄nē. **D**imittite illū hinc ne ingredias domū meā.

XXII

Bijt ergo dauid inde et fugit in speluncā odollā. Qđ cum audis sent fratres eius et ois domus patris eius descendērūt ad eū illuc. Et cōuenerunt ad eū oēs q̄ erant in angustia cōstituti. et oppressi et alieno et amaro ḡio et factus eit eoz p̄nceps. Fueruntq; cū eo q̄si quadringeti viri. Et p̄fectus eit dauid inde in maiphat q̄ eit moab. et dixit ad regē moab. Maneat oro p̄ meus et mater mea robiscū donec sciaz qđ faciat mihi deus. Et reliqt eos ante faciez regis moab. Manserūtq; apud eū cunctis diebus qbus dauid fuit in p̄sidio. Dixitq; gad p̄plexa ad dauid. Noli manere in p̄sidio. Proficiere et vade in terrā iuda. Ecce p̄rectus est dauid et venit in salutem areth. Et audiuit saul q̄ apparuit dauid et viri qui erāt cum eo. Saul autē cū maneret in gabaa et esset in nemore qđ eit in rama. hastā manu tenēs cunctiq; serui eius circumstante eū ait ad seruos suos qui assistebat ei. Audite me nunc filij gemini. Nunqđ omnibus robis dabit filius isai agros et vineas: et vniuersos vos faciet tribunos et centuriones qm̄ cōiurastis oēs aduerluz me: et nō est q̄ mihi renunciet. maxime cū et filius meus fedus iungerit cū filio isai. Nō est qui vice meā doleat ex robis nec qui annūciet mihi eo q̄ suscitauerit fili⁹ meus serui meū aduersum me infidā tem mihi v̄sq; hodie. R̄ndes autē wech idumeus qui assistebat. et erat primus inter seruos saul. vidit inquit filiū isai i nobe apud achimelech filiū achitob sacerdotē. Qui cōsuluit p̄ eo dñm: et cibaria dedit ei. Sed et gladium goliath philistei dedit illi. Dixit ergo rex ad acerbiendū achimelech sacerdotē filium achitob: et oēm domū patris eius sacerdotū qui erāt in nobe. Qui vniuersi renerunt ad regē. Et ait saul ad achimelech. Audi fili achitob. Qui respondit. Presto sum dñe. Dixitq; ad eum saul. Quare cōiurastis aduersum me tu et

filius isai: et dedisti ei panes et gladiū: et
cōsulisti p eo dñm ut p̄sureret aduersum me insidiari oꝝ vsc̄ hodie p̄manēs.
Rūdēs q̄ achimelech regi ait. Et q̄s in
oībus seruis tuis sicut dauid fidelis et
gener regis: et p̄gens ad imperiū tuū et
gloriosus in domo tua. Nū hodie cepi p
eo p̄culere dñm. Abiit loca me. Ne lu
spicet rex aduersum seruū suū rē huius
cēmodi in viuueria domo patris mei.
Nō enī sciuit seruus tuus quicq̄ super
hoc negocio: vel modicū vel grande. Di
xitq̄ rex. Moze morieris achimelech tu
et oīs domus patris tui. Et ait rex emis
sarijs q̄ circumstabat eū. Cōuertimini
et interficite sacerdotes dñi. Nam ma
nus eoz cū dauid est sc̄ites q̄ fugisset,
et nō indicauerūt mihi. Noluerūt autē
serui regis extēdere manū suas in sacer
dotes dñi. Et ait rex ad doech. Cōuerte
re tu et irru i sacerdotes dñi. Cōuersus
q̄ doech idumeus irruit in sacerdotes
et trucidauit in die illa octogintaquicq̄
viros vestitos eph̄ot lineo. Note aut̄ ci
uitatē sacerdotū pcusſit i ore gladij vi
ros et muleres et paulos et lactates lo
uēq̄ et asinū et oue in ore gladij. Euadēs
aut̄ yn filius achimelech filii achitob:
cuius nomē erat abiathar: fugit ad da
uid. et annūciavit ei q̄ occidisset saul sa
cerdotes dñi. Et ait dauid ad abiathar.
Sciebā enī in die illa q̄ cū ibi esset do
ech idumeo pculudio annūciaret sauli
Ego sum reus oīm aīaz p̄tis tui. Ma
ne mecū ne timeas. Si q̄s q̄fuerit aīaz
meā querat et animātuā: mecumq̄ ser
uaberis.

XXIII

Tannūciauerūt dauid dicen
tes. Ecce philistij oppugnare
ceilā et diripiūt areas. Cōsuluit
ḡ dñm dices. Nū vadā et p̄cutiā phili
steos istos. Et ait dñs ad dauid. Glade
et p̄cuties philisteos et saluab ceilā. Et
dixerūt viri q̄ erāt cū dauid ad eū. Ecce
nos hic in iudea cōsistentes timem⁹. q̄
tomaḡ si erim⁹ in ceila aduersuz agmi
na philistinoꝝ. Rursum ergo dauid cō
suluit dñm. Qui respondet ait ei. Sur

ge et vade in ceilā. Ego aut̄ tradā phili
steos in manu tua. Abiit ergo dauid et
viri eius in ceilā: et pugnauit aduersuz
philisteos. Et abegit iumenta eoruꝝ et
pcusſit eos plaga magna: et saluauit da
uid habitatoꝝ cele. Porro eo tpe quo
fugiebat abiathar filius achimelech ad
dauid in ceilā: eph̄ot secū habēs descens
derāt. Annūciatū est aut̄ sauli q̄ venisset
dauid ad ceilā. Et ait saul. Tradidit eū
dñs in manus meas. Cōclususq̄ est
introgressus vr̄bem in qua port̄ et sere
sunt. Et p̄cepit saul oī p̄ployt ad pugnā
descenderet ad ceilā et obſideret dauid et
viros eius. Qd̄ cum dauid rescisſet q̄
ppararet ei saul clam malū: dixit ad ab
iathar sacerdote. Applica eph̄ot. Et ait
dauid. Dñe deus israel audiuit famā ser
uus tuus q̄ disponat saul venire in ceilā
ut euertat vr̄bem ppter me. Si tradet
meyiri cele in manus ei. et si descēdet
saul sicut audiuit seruus tuus: domine
deus israel indica seruoꝝ tuo. Et ait dñs
Descendet. Diricq̄ rursum dauid. Si
tradent me viri ceila et viros qui sunt
mecū in manus saul. Et dirit dñs. Tra
dent. Surrent ergo dauid et viri eius
quasi sexenti de ceila huc atq̄ illuc va
gabātur incerti. Annūciatumq̄ est saul
q̄ fugisset dauid de ceila et saluat⁹ esse:
quam obrem dissimilauit exire. Moza
batur aut̄ dauid in deserto i locis firmis
simis mansitq̄ in mōte solitudinis qiph
in mōte opaco. Querebat eum tñ saul
cunctis diebus, et nō tradidit eū domi
nus in manus eius. Et vidit dauid q̄
egressus esset saul ut quereret animam
eius. Porro dauid erat in deserto qiph
in silua. Et surrexit ionathas fil⁹ saul
et abiit ad dauid ad siluam et cōfortauit
manus eius in deo: dixitq̄ ei. Ne time
as. Neḡ enī inueniet te manus saul pa
tris mei. Et tu regnabis super israel: et
ego ero tibi secundus. Sed et saul pas
ter meus sc̄it hoc. Percusſit ergo vter
q̄ sedus coram dñc. Mansitq̄ dauid
in silua. ionathas anteꝝ reuersus est in
domum suam. Ascenderunt aut̄ qiph

ad saul in gabaa dicentes. Nonne ecce
dauid latitat apud nos in locis tutissi/
mis filue in colle achile q̄ est ad dexterā
desertū. Nūc ergo sic desiderauit aia tua
vt descēderes: descendē. nostrū aut̄ erit
vt tradamus eū in manus regis. Dicit
q̄ saul. Benedicti vos a dño: q̄: voluistis
vicē meā. Abite ergo oro et diligentius
pparate ac curiosius agite: et cōsiderate
locū vbi sit pes eius v̄l quis viderit eū
ibi vbi dixisti? Recogitat enim de me
q̄ callide insidier ei. Cōsiderate et vi/
dete oīa latibula eius in quib⁹ abscondi/
tur: et reuertimini ad rem certā vt va/
dam vobiscum. Quod si etiā in terrā se
obstruxerit: pscrutab⁹ eum in cunctis
milib⁹ iuda. Et illi surgetes abierunt in
cip̄ ante saul. Dauid aut̄ et viri eius e/
rant in deserto maon in campesrib⁹ ad
dexterā iefimuth. Vuit ergo saul et socij
eius ad querendū euz. Et nunciatū est
dauid: statimq̄ descēdit ad petrā et ver/
sabatur in deserto maon. Qđ cū audis/
set saul psecut⁹ est dauid in deserto ma/
on. Et ibat saul et viri ei⁹ ad latus mon/
tis ex pte vna: dauid autem et viri eius
erāt i latere mōtis ex pte altera. Porro
dauid despabat se posse euadere: a facie
saul. Itaq̄ saul et viri ei⁹ in modū coro/
ne cingebant dauid et viros ei⁹ vt cape/
rent eos. Et nuncius venit ad saul di/
cens. Festina et veni qm̄ infuderunt se
philistij sup terrā. Reuersus est ergo
saul desistēs psequi dauid et prexit i oc/
cursu philistinor̄. Propter h̄ vocau/
rūt locū illū petrā diuidentē. XXIII

Scendit ergo dauid inde et ha/
bitauit i locū tutissimis engaddi

Cūq̄ reuersus esset saul postq̄
psecutus est philisteos. nunciauerūt ei
dicentes. Ecce dauid in deserto est en/
gaddi. Assūmēs ergo saul tria milia ele/
ctorum viroꝝ ex oī israel. prexit ad inue/
stigandū dauid et viros eius etiā super
abruptissimas petras que solis ibicib⁹
peruie sunt. Et venit ad caulas ouium q̄
se offerebant vianti: eratq̄ ibi spelunca
quam ingressus est saul vt purgaret vē

trem. Porro dauid et viri eius in inte/
riore parte spelunce latebat. Et dixerūt
serui dauid ad eū. Ecce dies de qua lo/
cutus est dominus ad te: ego tradā tibi
inimicū tuū vt facias ei sicut placuerit
in oculis tuis. Surrexit ergo dauid et p̄
ecidit oram clamidis saul silenter. Post
hec percussit cor suū dauid: eo q̄ abscidis
set oram clamidis saul. Dicitq̄ adviros
suos. Propicius sit mihi dominus ne
faciam hāc rem domino meo christo do/
mini vt mittā manū meā in eū: q̄ archis/
tus domini est. Cuius dñs: quia nisi do/
minus p̄cesserit eū aut dies ei⁹ venerit
vt moriaſ: aut descendēs in plū pierit
xp̄cīus mihi sit dñs vt nō mittā manū
meā in christū dñi. Et cōfregit dauid vi/
ros suos sermonib⁹ istis et non pmisit
eos vt p̄surgeret in saul. Porro saul ex/
urgens de spelunca p̄gebat cepto itine/
re. Surrexit autē dauid post eū: et egrē/
sus de spelunca clamauit post tergū saul
dicens. Dñe mi rex. Et resperit saul post
se et inclinans se dauid p̄nus in terraz
adorauit. Dicitq̄ ad saul. Quare audis
verba hōim loquentiū: dauid q̄rit malū
aduersum te? Ecce hodie viderūt oculi
tui q̄ tradiderit te dñs in manu mea in
spelunca: et cogitavi vt occiderē te: sed
pepercit tibi oculus meus. Diri enī. Nō
extendaz manū meā in dñm meū: quia
christus domini est. Quin potius pater
mi vide et cognosce oram chlamidis tue
in manu mea. quō cuꝝ prescinderē sum
mitatem clamidis tue nolui extendere
manum meā in te. Anima duerte et vi/
de quoniā nō est in manu mea malum
neq̄ iniqtas. neq̄ peccavi in te. Tu aut̄
infidialis aīe mee vt auferas eā. Judic/
et dñs inter me et te: et voleſcat me dñs
ex te. manus aut̄ mea nō sit i te: sic et in
puerbio antiquo dicit. Ab impijs egrē/
dierunt impietas. Manus ergo mea nō
sit in te. Quē p̄seqr̄is rex isrl̄ quē p̄se/
queris? Canem mortuū persequeris et
pulicem vnum. Sit dñs iudex et iudicet ca/
sam meam et eruat me de manu tua.

Cum autem cōplesset dauid loquens ser-
mones huiuscemodi ad saul: dixit saul:
Nunquod rex hec tua est filius mihi dauid. Ec-
leuauit saul vocem suam et fleuit. dixitque
ad dauid. Justior tu es que ego. Tu enim
tribuisti mihi bona: ego autem reddidi tibi
mala. Et tu indicasti mihi hodie que se
ceris mihi bona: quomodo tradiderit me
domins in manu tua et non occideris me.
Quis enim cum inuenierit inimicum suum di-
mitteret eum in via bona. Sed dominus reddat
tibi vicissitudinem hanc, pro eo que hodie ope-
tus es in me. Et nunc quod scio que certissime
regnaturus sis habitus in manu tua
regnum israel: iura mihi in domino ne dereas
semel meum post me. neque auferas nomine
meum de domo patris mei. Et iurauit da-
uid saul. Abiit ergo saul in domum suam
et dauid et viri eius ascenderunt ad tu-
atoria loca.

XXV

Oratus est autem samuel. et con-
gregatus est rioniuersus israel. et
planxerunt eum nimis et sepelierunt
eum in domo sua in ramatha. Eos surgentes
dauid descendit in desertum pharan. Erat
autem vir quispiam illi. solitudine maori et pos-
sessio eius in carmelo: et homo ille magnus
nimis: eratque ei oves tria milia et mille
capre. Et accidit ut tonderef gressus eius
in carmelo. Nomus autem viri illi erat na-
bal. et nomine proximus eius abigail. Eratque
mulier illa prudenter et speciosa. Por-
ro vir eius durus et pessimus et malitiosus.
Erat autem de genere caleph. Cum autem
disset dauid in deserto quod tonderet nabul
gregem suam: misit decem iuuenes et dixit eis
Ascendite in carmelum et venietis ad nabul
et salutabitis eum ex noce meo pacifice: et
sic dicetis. Sit fratribus meis et tibi par
et domui tue par. et oibz quecumque habes
sit par. Et multis annis saluos faciens
tuos et oiam tua. Auditui quod tonderet pa-
stores tui greges tuos qui erant nobiscum
in deserto. Nunquam eis molesti fuius nec
aliquam defuit quicunque eis de grege o*tpe* que
fuerunt nobiscum in carmelo. Interroga
pueros tuos: et indicabunt tibi. Nunc er-
go inueniant pueri cui gratia in oculis

euis. In die eni*m* bona venimus ad te.
Quodcumque inuenierit manus tua da ser-
uus tuus et filio tuo dauid. Cum venis-
sent pueri dauid: locuti sunt ad nabul oia
verba hec ex noce dauid et filuerunt. Reu-
dens autem nabul pueris dauid ait. Quis
est dauid et quis est filius isai. Hodie in-
creuerunt servi qui fugiunt dominos suos. Tol-
la ergo panes meos et aquas meas et car-
nes pecorum qui occidi tonsoribus meis et da-
bo viris quos nescio*m* sint. Regressi sunt
itaque pueri dauid per viam suam et reuersti ve-
nerunt et annunciauerunt ei oia verba qui di-
serat nabul. Tunc ait dauid pueris suis.
Accingat unusquisque gladio suo. Et accin-
cti sunt singuli gladiis suis. Accinctusque
est et dauid ense suo: et secuti sunt dauid
qui quadrigeti viri. Porro ducenti re-
manserunt ad sarcinas. Abigail autem proxima
nabal nunciauit viuis de pueris suis di-
cens. Ecce dauid misit nuncios de deser-
to ut beandiceret domino nostro: et auersatur est
eos. Hocies isti boni sat: fuerunt nobis et
non molesti. nec quicunque aliquam periret omni-
tpe qui fuimus conuersati cum eis in deserto.
Pro muro erat nobis tam in nocte quam in
die oibz diebus quibus pauimus apud eos
greces. Quamobrem considera et recogno-
ta quod facias. quoniam propleta est malitia aduer-
sum virum tuum et aduersum domum tuam et
tpe est filius belial: ita ut nemo possit ei
loqui. Festinavit igit abigail et tulit du-
centos panes et duos vases vini. et quoniam
arietes coctos. et quoniam sata polente. et
centum ligaturas vespasse. et ducetas
massas caricarum: et posuit super asinos. vi-
ritque pueris suis. Precedite me et ecce
ego post tergum sequarros. Tunc autem suo
nabal non indicauit. Cum ergo ascendisset
asinus et descendenter ad radicem motis: da-
uid et viri eius descendebat in occursum
eius. Quibus et illa occurrit. Et ait da-
uid. Clero frustra seruauit oia que huius
erant in deserto. et non periret quicunque de cu-
ctis que ad eum pertinebat: et reddidit mihi
malum pro bono. Nec faciet dominus ini-
micis dauid: sed hec addat. si reliquero de
omnibus que ad ipsum pertinet usque mane

ffingente ad parietem. Cui autem vidisset abigail dauid festinavit et descendit de asino, et perdidit cor a dauid super faciem suam, et adorauit super terram, et cecidit ad pedes eius et dixit. In me sit dominus mihi rex iniqtas. Loquaciter obsecro ancilla tua in auribus tuis: et audi verba famule tue. Ne ponat oratio domini meus rex cor suum super pyramidem istum iniqtum nabali, quoniam nomen suum stultus est; et est stultitia cum eo: Ego autem ancilla tua non vidi pueros tuos domine mihi quis misisti. Nunc ergo dominus mihi viuit dominus et viuit anima tua qui prohibuit te ne vere mires in sanguinem et salvato manu tua tibi. Et nunc si sit sicut nabali inimici tui et qui querunt dominum meo malum. Quapropter suscipe benedictionem hanc quam attulit, ancilla tua tibi dominus meo, et da pueris qui se quunquam te dominum meum aufer iniquitatem famule tue. Faciens enim faciet dominus tibi dominum meum dominum fidelem, quod prolixa domini domine mihi piliaris. Malitia ergo non inuenias in te oibus diebus vite tue. Si enim surrexerit aliquis horro psequebitur querens animam tuam: erit anima domini mei custos dura quasi in vasculo viuentium, apud dominum deum tuum. Horro inimicorum tuorum anima rota bitur: quasi in impetu et circulo funde. Cum ergo fecerit tibi dominus dominum meo omnia haec quae locutus est bona de te et persistuerit te dum semper super israel non erit tibi hoc singulariter et in scrupulis cordis dominio meo quae fuderis sanguinem innoctum aut ipse te voluntus fueris. Et cuius benefecerit dominus dominus meo recordaberis ancille tue et tu bene dicies ei. Et ait dauid ad abigail. Benedictus dominus deus israel qui misit te hodie in occursum meum: et benedictum eloqui tuum, et benedicta tu quasi prohibuisti me hodie ne ire ad sanguinem: et volucisceret me manus mea Alioquin viuit dominus deus israel qui prohibuit me ne malum facerem tibi, nisi cito venisses in occursum mihi non remansisset nabali versus ad lucem matutinam mingens ad parietem. Suscepit ergo dauid de manu eius omnia que attulerat ei: dixitque ei. Glade pacifice in domum tuam. Ecce audiui vocem tuam: et honoravi faciem tuam. Glenig

autem abigail ad nabalem. Et ecce erat ei coniunctum in domo eius quasi coniunctum regis et cornabale iocundum. Erat enim ebris us nimis: et non indicauit ei verbis pulsulum aut grade versus mane. Diluculo autem cum digestisset vinum nabalem: indicauit ei vox sua bona haec. Et emortuum est cor eius intrinsecus et factus est quasi lapis. Cumque per transiissent tecum dies, processit dominus nabalem et mortuus est. Quod cuicunque audisset dauid mortuum nabalem ait. Benedictus dominus qui iudicauit causam obprobrii mei de manu nabali: et seruum suum custodiuit a malo et malicie nabali reddidit dominus in capite eius. Misit ergo dauid et locutus est ad abigail ut sumeret eam sibi in uxorem. Et venerunt pueri dauid ad abigail in carmelum et locuti sunt ad eam dicentes. Dauid misit nos ad te ut accipiat te sibi in uxorem. Que consurgens adorauit proxima in terram, et ait. Ecce ancilla tua sit in ancilla ut lauet pedes seruum domini mei. Et festinavit et surrexit abigail et ascendit super aspernum, et quinque virgines ierunt cum ea perdisseque eius. Et secura est nuncios dauid et facta est illi uox. Sed et achinoen accepit dauid de iherusalem et fuit utraque uox eius. Saul autem dedit michol filiam suam uxorem dauid phalti filio lais qui erat de gallia.

XXVI

Venerunt ciphei ad Saul in gaba dicentes. Ecce dauid absconditus in colle achile que est ex aduerso solitudinis. Et surrexit saul: et descendit in desertum ciphem et cum eo tria milia virorum de electis israel ut quereret dauid in deserto ciphem. Et castratus est saul in gabaa achile, que erat ex aduerso solitudinis in via. Dauid autem habitabat in deserto. Clides autem post se in desertum misit exploratores et didicit quod illuc venisset certissime. Et surrexit dauid clam et venit ad locum ubi erat saul. Cumque vidisset locum in quo dormiebat saul et abner filius neri princeps militie eius, et saule dormientem in tentorio et reliquum vulgus per circumiectum eius ait dauid ad achimelech

etheum. et abisai filium saruie fratre ioab
dices. Quis descendet mecum ad saul i ca-
stra? Dicitur abisai. Ego descendam tecum.
Tenerunt ergo dauid et abisai ad plim
nocte. et inuenierunt saul iacente et dormi-
ente in tectorio. et hastam fixam in terra ad
caput eius: abner autem et plim dormien-
tes in circuitu eius. Dicitur abisai ad da-
uid. Conclusit deus inimici tuum hodie in
manus tuas. Nunc ergo proficiam eum lancea in
terra semel: et secundo opus non erit. Et
dixit dauid ad abisai. Ne interficias eum.
Quis enim extendet manum suam in chri-
stum domini: et innocens erit. Et dixit dauid.
Cuius dominus: quod nisi dominus perficerit eum aut
dies eius venerit ut moriar. aut in preliu
descendens pierit: propitiatus mihi sit dominus
ne extendat manum meam in christum domini. Nunc
igit tollite hastam quam est ad caput eius et cy-
phum aqua: et abeam. Tulerunt igit dauid ha-
stam et cyphum aqua qui erat ad caput eius
et abiuerunt. Et non erat quisque qui videre
et intelligeret et euigilaret: sed oes dor-
mabant. quod sopor domini irruperat super eos.
Cum transiisset dauid ex aduerso: et stetis-
set i vertice montis teloge. et esset grade
interuallum inter eos. clamauit dauid ad
plim et abner filium ner dicere. Non re-
spodebis abner. Et respondens abner ait.
Quis es tu qui clamas et inquietas reges?
Et ait dauid ad abner. Numquid non vir-
tu es. Et quod alii filii tui in israel. Quare
ergo non custodisti dominum tuum regem.
Ingressus est enim unus de turba ut intericeret re-
gem dominum tuum. Non est bonum hoc quod fecisti.
Cuius dominus: quoniam filius mortis estis vos quod
non custodistis dominum vestrum christum domini. Nunc
ergo vide ubi sit hasta regis et ubi sit cy-
phus aqua qui erat ad caput eius. Cognos-
uit autem saul vocem dauid: et dixit. Numquid
vix hec tua filii mihi dominus. Et ait dauid. Vix
mea dominus mihi rex. Et ait. Quia ob causam
domini meus psequitur seruum tuum. Quid fe-
ci: aut quod est malum in manu mea. nunc ergo
audi ora domine mihi rex verba serui tui. Si
dominus incitat te aduersum me odoref sa-
crificium. Si autem filii hominum: maledicti sunt
in conspectu domini qui elecerunt me hodie

ut non habite in hereditate domini dicentes.
Vade servi domini alienis. Et nunc non es
fundatur sanguis meus in terra coram
domino: quod egressus est rex israel ut querat pul-
cem unum: sicut psequebatur in montibus.
Et ait saul. Reuetere fili mihi dauid. Nequaquam ei ultra tibi male facias
eo quod preciosa fuerit aia mea in oculis tuis
hodie. Apparet enim quod stulte egerimus: et
ignorauerimus multa nimis. Et respon-
dens dauid ait. Ecce hasta regis transsebat
vallis de pueris regis et tollat eam. dominus
autem retribuet vniuersitatem iusticiam suam
et fidem. Tradidit enim te dominus hodie in ma-
num meam: et nolui extendere manus meas
meas in christum domini. Et sicut magnificata
est aia tua hodie in oculis meis: sic ma-
gnifice aia mea in oculis domini: et liberet
me de omni angustia. Ait ergo saul ad dauid.
Benedictus tu fili mihi dauid. Et quidem
facies facies: et potes poteris. Abiit autem
dauid in viam suam et saul reuersus est in
locum suum.

XXVII

Ait dauid in corde suo. Aliq-
ue incidit una die in manus saul.
Non melius est ut fugiatur et sal-
ver in terra philistinorum ut desperet saul.
Cesset ergo manus eius. Et surrexit da-
uid: et surrexit ipse et serventur viri cum eo
ad achis filium maoch regem geth. Et ha-
bitauit dauid cum achis in geth ipi viri
eius et domus eius et due uxores eius.
achinoen iecrachelites et abigail uxoris na-
bal carmeli. Et nunciatur est saul quod fu-
gisset dauid in geth: et non addidit ultra
querere eum. Dicit autem dauid ad achis. Si
inueni gratiam in oculis tuis: tetur mihi
locus in una urbium regionis huius ut ha-
bitem ibi. Cur enim manet seruus tuus
in civitate regionis tecum. Dedit itaque ei
achis in die illa sicelech. Propter quam
causam facta est sicelech regum iuda et israel
in die hanc. Fuit autem numerus dierum
quibus habitauit dauid in regione philis-
tinorum quattuor mensium. Et ascen-
dit dauid et viri eius: et agebant predas
de gessuri et de iegre. et de amalechitis

Regum I

Hic enī pagi habitabāt in terra antiqui
tus euntib⁹ sur vsc⁹ ad terrā egypti. Et
p̄cutiebat dauid oēm terrā illoꝝ; nec reſ
linquebat viuentē virū ⁊ mulierē. tol
lēs⁹ oues ⁊ lves ⁊ asinos et camelos
et vestes reuertebat: et velebat ad achis.
Dicebat aut̄ ei achis. In quē iruisti ho
die R̄ndebat dō. Cōtra meridiē iude et
h̄ meridiē hieramel ⁊ p̄tra meridiē eeni.
Uirū ⁊ mulierē nō viuificabat dauid
nec adducebat in geth⁹ dicēs, ne forte lo
quen̄ aduersum nos. Hec fecit dauid.
Et hoc erat decretū illi oībus dieb⁹ q̄b⁹
habitauit in regione philistinor⁹. Cre
didiit ḡ achis dauid dicēs. Multa mala
opatus est h̄ p̄plm suū isrl. Erit igit̄ mi
hi seru⁹ sempiternus.

XXVIII

Actū est aut̄ in dieb⁹ illis; p̄gres
gauerūt philistijm agmina sua
vt p̄pararen̄ ad bellū p̄traſil.
Dixitq̄ achis ad dauid. Scies nūc sci
to: qm̄ mecum egredier̄ i castris tu ⁊ viri
tui. Dixitq̄ dauid ad achis. Nūc scies q̄
fatur⁹ est seruus tuus. Et ait achis ad
dauid. Et ego custodē capitis mei ponā
te cūctis dieb⁹. Samuel aut̄ mortuus
est: planxitq̄ eū oīa israel et sepelierunt
eū in ramatha p̄te sua. Et saul absti
hit magos ⁊ ariolos de terra. et interfecit
eos q̄ phitonēs habebāt in ventre. Con
gregatiq̄ sunt philistijm ⁊ venerūt ⁊ ca
strametati sūt in sunā. Cōgregauit aut̄
et saul vniuersum isrl et venit in gelvē.
Et vidit saul castra philistijm et timuit
⁊ expauit cor eius nimis. Cōsuluitq̄ do
minus ⁊ nō respōdit ei: neq̄ p̄ somnia
neq̄ p̄ sacerdotes neq̄ p̄ pp̄hetas. Dixit
q̄ saul seruis suis. Querite mulierē ha
bentem phitonē: et vadā ad eam et sci
scatavor p̄ illā. Et dixerunt serui eius ad
eū. Est mulier phitonē habēs i endoꝝ.
Outauit ergo habitū suū restitusq̄ est
alijs vestimentis: et abiit ip̄e et duo viri
cum eo: venerūtq̄ ad mulierē nocte et
ait illi. Diuina mihi in phitone et susci
ta mihi quem dixerō tibi. Et ait mulier
ad eū. Ecce tu nosti quāta fecerit saul ⁊
quō erauerit magos et ariolos de terra.

Quare ergo insidiaris aie mee vt occi
dar. Et iurauit ei saul in dñō dicēs. Uli
uit dñs q̄ nō eueniet tibi quicq̄ mali. p
pter hanc rem. Dixitq̄ ei mulier. Quē
fuscata tibi. Qui ait. Samuelem mi
hi fuscita. Cū aut̄ vidisset mulier samue
lem: exelamauit voce magna et dixit ad
saul. Quare imposuisti mihi. Tu es enī
saul. Dixitq̄ ei rex. Noli timere. Quid
vidisti. Et ait mulier ad saul. Deo vidi
ascendētes de terra. Dixitq̄ ei. Qualis
est forma ei? Que ait. Uir senex ascen
dit: et ip̄e amictus est pallio. Et intelle
xit saul q̄ samuel esset: ⁊ inclinauit se su
per faciē suā in terra: et adorauit. Dic
aut̄ samuel ad saul. Quare inquietasti
me vt fuscitarer. Et ait saul. Coartor ni
mis. Siquidē philistijm pugnant ad
uersum me ⁊ deus recessit a me. et exau
dire me noluit. neq̄ in manu pp̄hetarū
neq̄ p̄ somnia. Tocauit ergo te vt ostē
deres mihi quid faciam. Et ait samuel.
Quid interrogas me cū dñs recesserit
a te ⁊ transferit ad emulum tuū. Faciet
enim tibi dominus sicut locutus est in
manu meā: scindet regnū tuū de ma
nu tua: et dabit illud proximo tuo da
uid: quia nō obedisti roci domini neq̄ fe
cisti irā furoris eius in amalech. Idcir
co qđ pater⁹ fecit tibi dñs hodie ⁊ dabit
dñs etiā israel tecū in manu philistijm.
Cras aut̄ tu et filij tui mecum eritis sed
et castra israel tradet in manū philistijm.
Statimq̄ saul cecidit porrectus in ter
ram. Extimuerat enī verba saumuei⁹
et robur nō erat in eo: q̄ nō comedera
panē tota die illa. Ingressa est itaq̄ mu
lier illa ad saul. Cōurbatus enī erat val
de: dixitq̄ ad eū. Ecce obediuīt ancilla
tua roci tue. et posui aīaz meā in manu
mea et audiui sermones tuos quos lo
cutus es ad me. Nunc igit̄ audie et tu ro
cem ancille tue et ponā corā te buccel
lam panis vt comedens conualescas et
possis iter agere. Qui renuit et ait. Nō
comedam. Coegerunt aut̄ eum serui
sui et mulier. et tandem audita voce eo
rum surrexit de terra et sedidit sup lectū

Saulier aut illa habebat vitulū pascuas
lem i domo et festinavit et occidit eum.
Tollebas farinā miscuit eā et coxit agyma
et posuit an saul et ante seruos ei. Qui
cū comedissent surrexerunt et ambulaue
runt p totā noctē illā.

XXIX

Dmagregata sūt ergo philistijm
vniuersia agmina in aphec. **H**z
et isrl castrametat est sup fonte
q erat in iegraxl. Et satrapē quidē phi
listijm incedebat in centurijs et milib.
dauid aut et viri eius erat in nouissimo
agmie cū achis. Dixeritq pr̄icipes phi
listijm ad achis. Quid sibi volnt hebrei
isti. Et ait achis ad p̄incipes philistijm.
Nūqd ignoratis dauid q fuit seru? saul
regis isrl. et est apud me multis diebus
vel annis. Et nō inueni in eo quicq ex
die q transfrugit ad me vscq ad diē hanc
Prati sūt aut aduersus eū p̄incipes phi
listijm et dixerūt ei. Reuertat vir et sede
at in loco suo in q cōstituisti eū et nō te
scendat nobiscū in plū ne fiat nobis ad
uersarius cū plati ceperimus. Quō enī
aliter poterit placare dñm suū nisi in ca
pitib⁹ n̄is. Nōne iste est dauid cui cāta
bant in chorib⁹ dicētes. pr̄ussit saul in mi
libus suis. et dauid in tecē milib⁹ suis.
Clocavit g achis dauid et ait ei. Cūn
dñs: q̄ reci? es et lonus in p̄spectu meo
et exitus tuus et introitus tuus meus
est in castris. Et nō inueni in te quicq
mali. et die q̄ venisti ad me vscq in diem
hanc: sed satrapis nō places. Reuertere
ergo et vade i pace et nō offendas oculos
satraparū philistijm. Dixeritq dauid ad
achis. Quid enī feci? qd inuenisti i me
seruo tuo a die q̄ fui in p̄spectu tuo vscq
in diē hāc ut nō venia et pugnē p̄tra ini
micos dñi mei reg⁹. R̄ndens aut achis
locutus est ad dauid. Scio q̄ lonus es
tu in oculis meis sicut angelus dei. sed
principes philistinor⁹ direxerūt. Nō ascen
det nobiscū in preliū. Igif cōsurge ma
ne tu et serui dñi tui q̄ venerūt tecū. et
cū de nocte surrexeritis et cepit dilucesce
re pgite. Surrexit itaq de nocte dauid
tpi et viri ei? vt p̄ficiſcerent manū. et res

uerteret ad terrā philistijm. Philistijm
aut ascendenterūt in iegraxl.

XXX

Elingz veniſent dauid et viri ei?
i sicelech die tercia amalechite
imperū fecerāt ex pte australi in
sicelech: et p̄cuerāt sicelech et succedes
rant eā igni. Et captivas duxerāt mu
heres ex ea a minimo vscq ad magnū. et
nō interficerāt quēq sea secū dux rāc
et pgebāt itinere suo. Cū ergo veniſet
dauid et viri ei? ad ciuitatē. et inueniſ
sent eā succensam igni et uxores suas et
filios suos et filias ducas esse captivas
levauerūt dauid: et ppls qui erat cū eo
voces suas. et planterūt donec deficeret
in eis lachryme. Siquidē et uxores das
uid captiuæ ducte fuerāt achinoen iegrax
helites. et abigail uxor nabāl carmelī. Et
cōtrista? est dauid valde. Golebat enī
eum ppls lapidare: quia amara erat aia
vniuersiusq viri super filios suis et filia
bus. Cōfortatus est aut dauid in dño
deo suo: et ait ad abia har sacerdotē filiu
um achim elech. Applica ad me ep̄tot.
Et applicuit abia har ep̄tot ad dauid do
minu dices. Persequar latrūculos hos
et sp̄rehendā eos: an nō. Dixerit ei dñs
Persequere: ab sc̄q dubio enī sp̄rehen
des eos: et excuties predā. Abiit ergo da
uid ipi et sexcenti viri qui erāt cum eo: et
venerunt vscq ad torrentē besor et laſſi
quidā substiterūt. Persecutus est autē
dauid ipi et quadringēti viri cū eo: sub
stiterant enī ducēti qui laſſi trāſire non
poterāt torrentē besor. Et inueniſt vi
rum egyptiū in agro: et adduxerunt eū
ad dauid. Dederuntq ei panem ut co
mederet et biberet aquam: sed et fragmē
masse caricarum. et duas ligaturas vne
passe. Qui cum comedisset: reuersus
est spiritus eius: et refocillatus est. Nō
enī comederat panem neḡ biberat
aquam tribus diebus et tribus nocti
bus. Dicit itaq ei dauid. Cuius es tu.
vel vnde. et quo pergis? Qui ait. Puer
egyptius ego sum. seruus viri amele
chite. Dereliquit autem me dominus
meus; q̄ egrotare cepi nudiuscūs

Regum I

Siquidē nos erupimus ad australem
plagā cerethi et cōtra iudā et ad meridiē
caleph: et sicelech succendim⁹ igni. Di/
xitq⁹ ei dauid. Notes me ducere ad istū
cuneū. Qui ait. Jura mihi p⁹ deū q⁹ nō
occidas me et nō tradas me in manus
dñi mei: et ego ducā te ad cuneū istū. Et
iurauit ei dauid. Qui cū duxisset eū ec/
ce illi discumbebat sup faciem vniuersi
terre. comedētes et bibētes et quasi fe/
stum celebrantes diē. p⁹ cūcta pda et spo/
lijs q⁹ ceperat de terra philistijm et de ter
ra iuda. Et p̄cussit eos dauid a vespere v
q⁹ ad vespere alteri⁹ diei. et non euasit ex
eis quisq⁹ nisi tñ qđringēti viri adoles/
centes q⁹ ascenderat camelos et fuderat.
Eruit g⁹ dauid oia q⁹ tulerat amalechite
et duas uxores suas eruit. Nec defuit q⁹
q⁹ a puc vsc⁹ ad magnū tā de filijs q⁹ de
filiab⁹ et de spolijs. et q̄cūq⁹ rapuerat oia
reduxit dauid. et tulit vniuersos greges
et armēta: et minauit an̄ faciē suā. Dire
rūtq⁹. Hec est pda dauid. Cenit aut̄ da
uid ad ducētos vitos q⁹ lassī substiterat
nec seq̄ poterat dauid: et residere eos ius
serat in torrēte besor. Qui egressi sunt
obuiā dauid et ppolo q⁹ erat cū eo. Accedēs
aut̄ dauid ad pp̄lm salutavit eos pacifice
Rūdensq⁹ ois vir pessim⁹ et iniquus de
viris qui erāt cū dauid: dixit. Quia nō
venerunt nobiscū nō dabimus eis quic
q⁹ de pda quā eruim⁹: s sufficiat vnicui
q⁹ uxor sua et filij: q⁹ cū accepert rece/
dat. Dixit aut̄ dauid. Nō sic facietis fra
tres mei de his q⁹ tradidit nobis dñs. et
custodiuit nos et dedit latrūculos q⁹ eru/
perat aduersuz nos i man⁹ n̄as. nec au
diat vos q̄sc⁹ sup sermōe hoc. Equa enī
ps erit descendētis ad plū: et remanen
tis ad sarcinas et silt dividēt. Et factuz
est hoc ex die illa. et deinceps p̄stitutū et
p̄finiū: et q̄si lex in istl vsc⁹ in diē hanc.
Cenit g⁹ danid in sicelech. et misit dona
de pda seniorib⁹ iuda. primis suis dicēs
Accipite benedictionē de pda hostiū dñi.
His q⁹ erant in bethel et q⁹ in ramoth ad
meridiē. et qui in gether. et q⁹ in acoer. et
qui in sephamoth. et q⁹ in eshamā. et q⁹

in rachal. et qui in vrbib⁹ hieratneli. et q⁹
in vrbib⁹ ceni. et qui in rama. et qui i la/
cu asan. et qui in achach. et qui in hebrō.
et reliq⁹ q̄ erat i his locis i quib⁹ p̄mora
tus fuerat dauid et viri ei⁹.

XXXI

Philistijm aut̄ pugnabāt aduer/
sum israel. Et fugerūt viri isrl
an̄ faciē philistijm: et ceciderunt
interfecti i mōte gelboe. Irrueūtq⁹ phi/
listijm in saul et in filios ei⁹. et p̄cusserūt
ionachā et abinadab et melchiūe filius
saul. totūq⁹ pond⁹ plū versum est i saul.
Et cōsecuti sunt eū viri sagittarij et vul/
neratus est v̄hemēter a sagittarijs. Di/
xitq⁹ saul ad armiger⁹ suū. Euagina gla/
diū tuū et p̄cute me ne forte veniat in/
circumcisī isti: et interficiat me illudētes
mihi. Et noluit armiger ei⁹ fuerat enī
nimio terrore p̄territus. Arripuit itaq⁹
saul gladiū suū et irruit sup eū. Qd cūz
vidisset armiger ei⁹ v̄ic⁹ q⁹ mortuus eis⁹
saul arruit etiā i p̄e sup gladiū suū et mor/
tuus est cū eo. Mortuus est ergo saul et
tres filij ei⁹ et armiger illius. et vniuersi
viri eius in die illa p̄iter. Cidētes aut̄
filij israel qui erāt trans vallē et trāsior
danē q⁹ fugissent viri israelite. et q⁹ mor/
tuus esset saul et tres filii eius: reliques
runt ciuitates suas. et fugerūt. Cenit
runtq⁹ philistijm et habitauerūt ibi. Fa/
cta aut̄ die altera venerūt philistijm ut
expoliaret interfectos: et inuenerūt saul
et tres filios ei⁹ iacētes in mōte gelboe.
Et p̄sciderūt capit saul: et expoliauerūt
eū armis. et miserūt in terrā philistino
rū p̄ circumiūt annunciarēt in tēplo
idolor⁹ et in pp̄lis. Et posuerūt arma ei⁹
in tēplo astaroth: corpus vero ei⁹ suspē
derunt in muro bethsan. Qd cū audis/
sent hitatores iabes galaad que cūq⁹ fe/
cerat philistijm saul: surrexerūt oēs viri
fortissimi et ambulauerūt tota nocte et
tuleūt cadauer saul et cadauera filior⁹ e⁹
de muro bethsan. Cenitq⁹ viri iabes
galaad et p̄bussuerūt ea igni: et tulerūt os
fa eoz. et sepelierūt in nemore iabes: et
ieunauerūt septē diebus.

Explicit primus liber Samuelis

Incipit secundus liber Sa
muelis. Capitulum. I.

Actū est aut

postq̄ mortuus est saul
ut dauid reuertereſ a ceſ
de amalech; et maneret
i ſicelch duos dies. In
die aut̄ tercia apparuit homo venieſ de
caſtris saul veste cōſciat puluere pſper
sus caput. Et ut venit ad dauid cecidit
ſup faciē ſuā et adorauit. Dixitq̄ ad eū
dauid. Enī venis. Qui ait ad eū. De caſtris iſri fugi. Et dixit ad eū dauid. Qd̄
eſt verbū qd̄ factum eſt. Indica mihi.
Qui ait. Fugit ppls ex plio i multi cor
ruentes e plio mortui ſunt; ſed et saul et
ionathas fili⁹ ei⁹ interierūt. Dixitq̄ da
uid ad adolescentē qui nūciabat ei. Enī
ſcis qz mortuus eſt saul et ionathas fili⁹
eius. Ait adolescentē qz nūciabat ei. Caſu
veni in monte gelberi ſaul incumbebat
ſup haſta ſuā. Porro currus et equites
appropinquabat ei; et quersus poſt ter
gu ſuū videtq̄ merocauit. Cui cū rñdit
ſem aſſum. dixit mihi. Quis nā eſt tu?
Et aio ad eū. Amalechites ego ſum. Et
locutus eſt mihi. Sta ſup me; et inter
fice me qm̄ tenet me anguſtie; et adhuc
tota aia mea in me eſt. Scansq̄ ſup eū
occidi illū. Sciebā enī qz viuere nō po
terat poſt ruina. Et tuli diadema qd̄ e
rat i capite ei⁹. et armillā de brachio ille
et attuli ad te dñm meū huc. Apprehen
dens aut̄ dauid vſtimēta ſua ſcidiſ: oēſ
qz viri qz erat cū eo. et planterūt et fleue
rūt et ieunauerūt vſcq̄ ad vſperā ſuper
ſaul et ſup ionathā filiū ei⁹; et ſup p̄līm
dñi. et ſup dñm iſrael eo qz corruiſſent
gladio. Dixitq̄ dauid ad iuuenē qz nun
ciauerat ei. Enī es tu? Qui rñdit. Filii
hois aduenie amalechite ego ſuz. Et ait
ad eū dauid. Quare nō timuisti mitteſ
re manū tuā ut occideres xp̄m dñi. Go
cāſq̄ dauid vñū de pueris ſuis ait. Acce
dēs irruē in eū. Qui p̄cuſſit illū et mor
tuus eſt. Et ait ad eū dauid. Sanguis

ſuis ſug caput tuū. Os enī tuū locu
tu ē aduersu te dicēs: ego interfeci xp̄m
dñi. Plāxit aut̄ dauid plancū huius
modi ſup ſaul et ſup ionathan filiū eius
et p̄cepit ut doceret filios iuda arcū. ſic
ſcriptū eſt in libro iuſtor. Et ait. Lōſi
dera iſrael p̄ hiō qz mortui ſunt ſup excels
ſa tua vulnerati. Inclyti iſrl ſup mōtes
tuos interfecti ſunt. Quō ceciderūt for
tes. Molite annunciare in geth. neq̄ an
nuncietis in cōpatis aſcalonis: ne forte
leteri filie philistiū ne exultēt filie in
circumciſor. Mōtes gelbe nec ros nec
pluuiā remiant ſup ros. Neq̄ ſint agri
p̄mitiarū: qz ibi abieci⁹ eſt clype⁹ fortiū.
clype⁹ ſaul qz nō eſſet vñctus oleo a ſan
guine interfector. ab adipe fortiū. Ha
gitta ionathē nūiq̄ redit retrozum. et
gladi⁹ ſaul nō eſt reuersus inanis. ſaul
et ionathas amabileſ ſt decori valde in
vita ſua: i morte qz nō ſunt diuili. Aqui
lis velociores: leonib⁹ fortiores. Filie iſ
rael ſup ſaul flete qz vſtivebat ros cocci
no in delitijs: qz p̄lebat ornamēta aurea
cultui v̄to. Quō ceciderūt fortes in p̄
lio. Ionathas in excelsis tuis occiſus e.
Doleo ſup te frater mi ionatha teore
nimis: et amabilis ſup amore mulierī.
Hic uti mater vñicū amat filiū ſuū ita
ego te diligebā. Quō ceciderūt robusti
et pierūt arma bellica. II

Gitur poſt lxc consuluit dauid
i dñm dices. Nū ascendā in vñā
de ciuitatibus iuda. Et ait dñs
ad eū. Ascende. Dixitq̄ dauid. Quo a
ſcendā. Et rñdit ei. In hebrō. Ascendit
qz dauid et dueviores ei⁹ achinoē iectaſ
lites et abigail vroz nabal carmelī. ſed et
viroz qz erat cū eo duxit dauid ſingulos
cū domo ſua et manserūt in oppidis he
bron. E tenerūtq̄ viri iuda et vñrerunt
ibi dauid ut regnaret ſup domum iuda.
Et nunciatus eſt dauid qz viri iabes ga
laad ſepelijſſent ſaul. Siſit ergo dauid
nuncios ad viros iabes galaad. dixitq̄
ad eos. Benedicti ros a domino qui fe
cifſtis misericordiam hanc cum domino
vistro ſaul; et ſepelijſſis eum. Et nunc